

การวิเคราะห์นโยบายในความขัดแย้ง

ศรีสมภาพ จิตรภิรมย์ศรี

สถานวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้

สถาบันสันติศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

30 กันยายน 2565

- อะไรคือทฤษฎีของการประเมินผลลัพธ์นโยบายและผลกระทบนโยบาย?
- Program Theory
- Causality
- โจทย์การวิจัยสำคัญคืออะไรคือ 'แบบ' ที่ซ่อนอยู่ภายใต้การเปลี่ยนแปลงและเลื่อนไหลของปรากฏการณ์และแนวคิดทางนโยบาย 'แบบ' นี้กำหนดแก่นสารที่สำคัญ หรือสาระสำคัญภายใต้ การกำหนดนโยบายการจัดการความขัดแย้ง การพัฒนาและการเดินนโยบายสันติภาพในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างไร

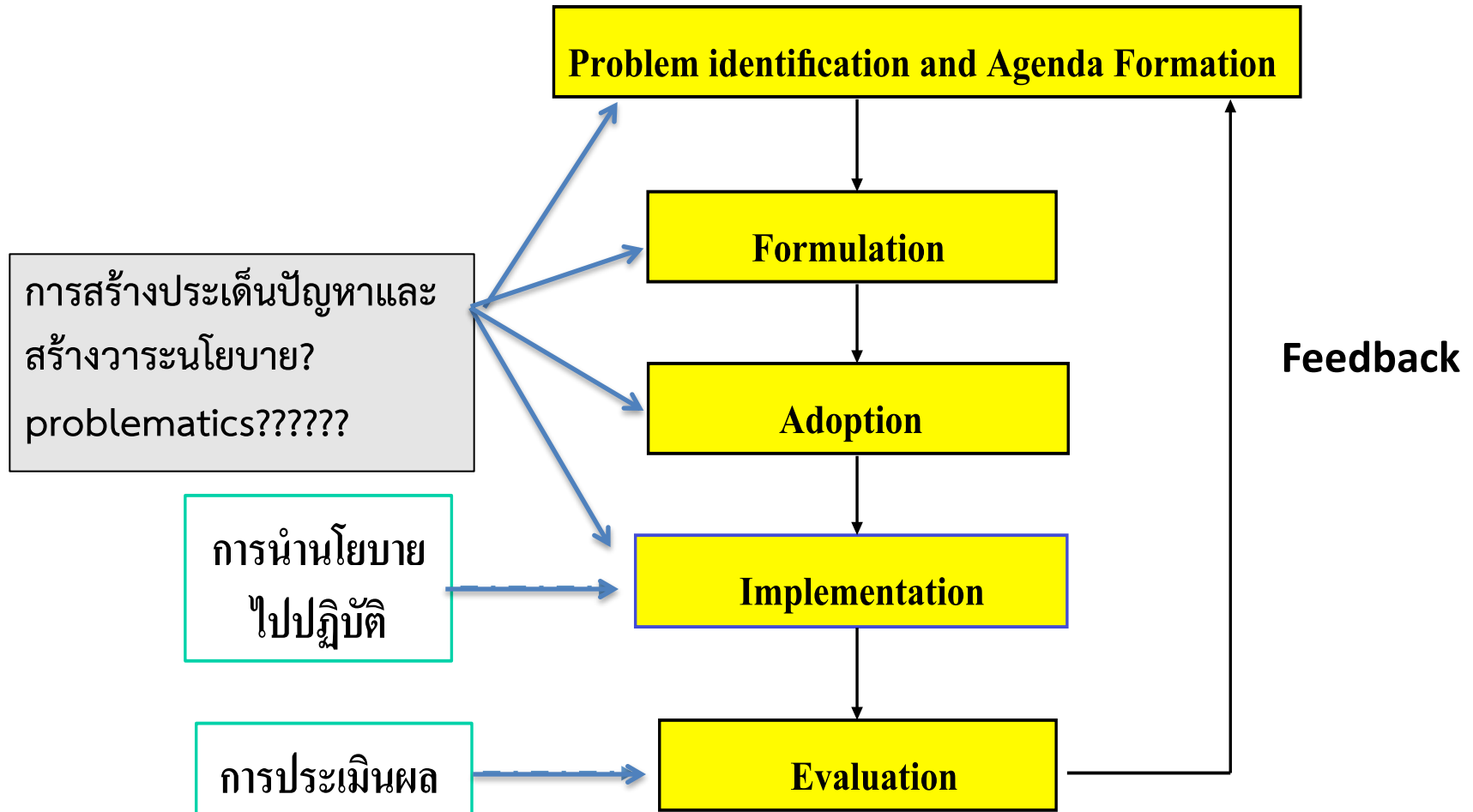
- อะไรคือ กระบวนการและผลของตัวแบบความคิดในทางนโยบายที่มีผลต่อ ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการและการจัดการงบประมาณในปี 2560-2565 อย่างไร?
- โดยการประเมินผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบ และการใช้งบประมาณ ตามนโยบายทั้งหมดทุกกลุ่มภารกิจแผนงาน

- เรามองว่ากระบวนการนี้เป็นลักษณะแบบเรียกว่า discursivity หรือ ปฏิบัติการที่เป็นปฏิกริยาซ้อนกลับไปกลับมา/ของบทสนทนาและการกระทำที่แสดงตัวออกมาในแนวคิด/แนวทาง/นโยบาย/กฎหมาย/ระเบียบวิธี/กระบวนการบริหาร/การจัดการจัดสรรทรัพยากรรัฐ/การงบประมาณ/แนวทางปฏิบัติ/ตัวชี้วัด รวมทั้งผลต่อการคิดการปฏิบัติและคำสนทนาในตัวผู้ปฏิบัติ และความสัมพันธ์ในทางส่วนตัวของผู้ปฏิบัติอย่างไรในนโยบาย /ผลการปฏิบัติเหล่านี้

- ตัวแบบเชิงทฤษฎีในการกำหนดและดำเนินนโยบาย
สาธารณะเพื่อแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้
- Program and project theory to be evaluated

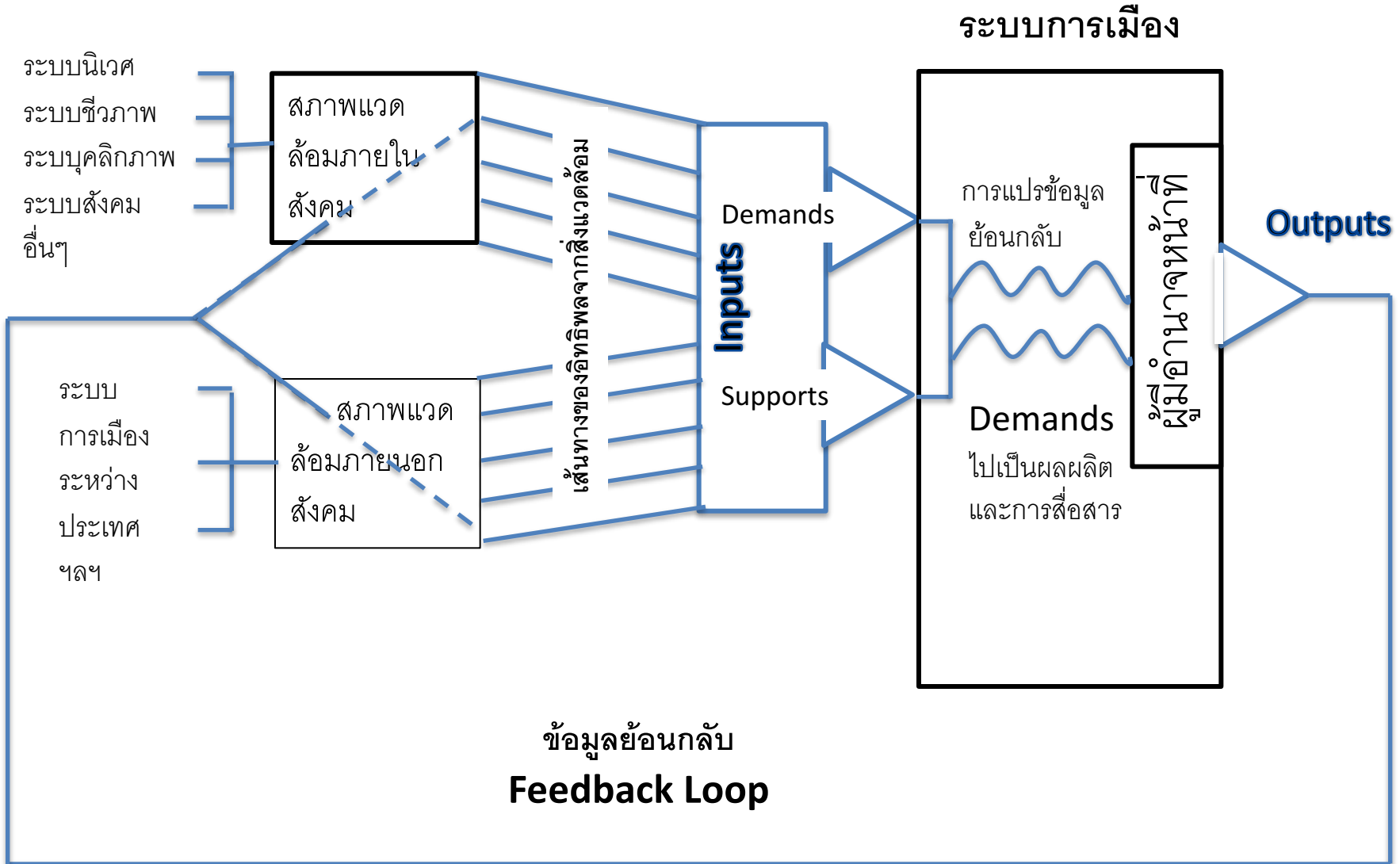
- การปรากฏให้เห็น (Appearance) อยู่ในผลผลิต (Outputs) ผลลัพธ์ (Outcomes) ผลกระทบ (Impacts) และทรัพยากรนโยบาย (Resources) อย่างไรก็ตามจะนำไปสู่การประเมินความสำเร็จของนโยบาย และข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา นโยบายในที่สุด
- ดังกรอบแนวคิดการติดตามผลและการประเมินผลการขับเคลื่อนการแก้ไข ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

The Policy Process

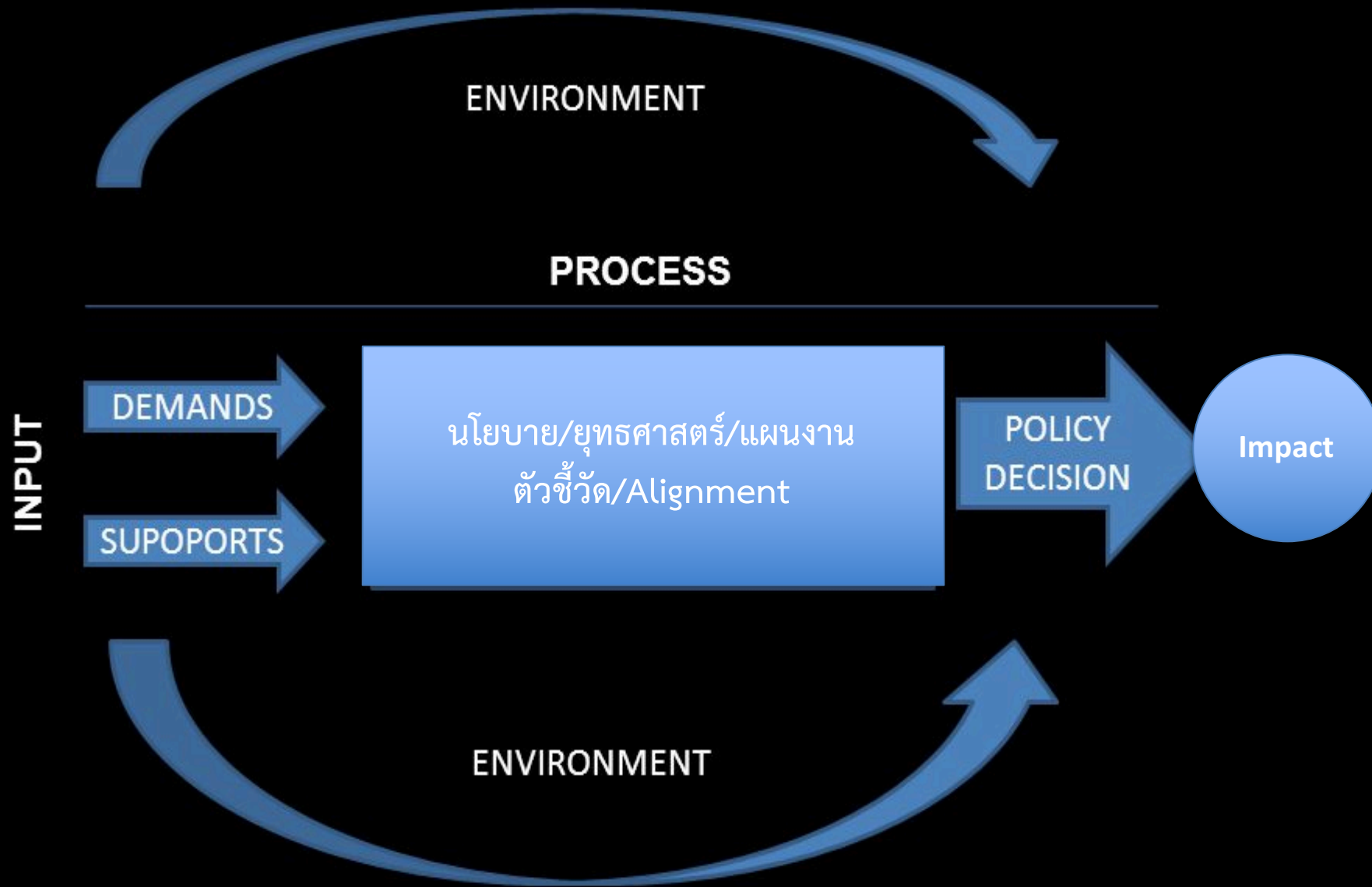
ตัวแบบการตอบสนองอย่างมีพลวัตของระบบการเมืองและนโยบาย

A Dynamic Response Model of A Political System

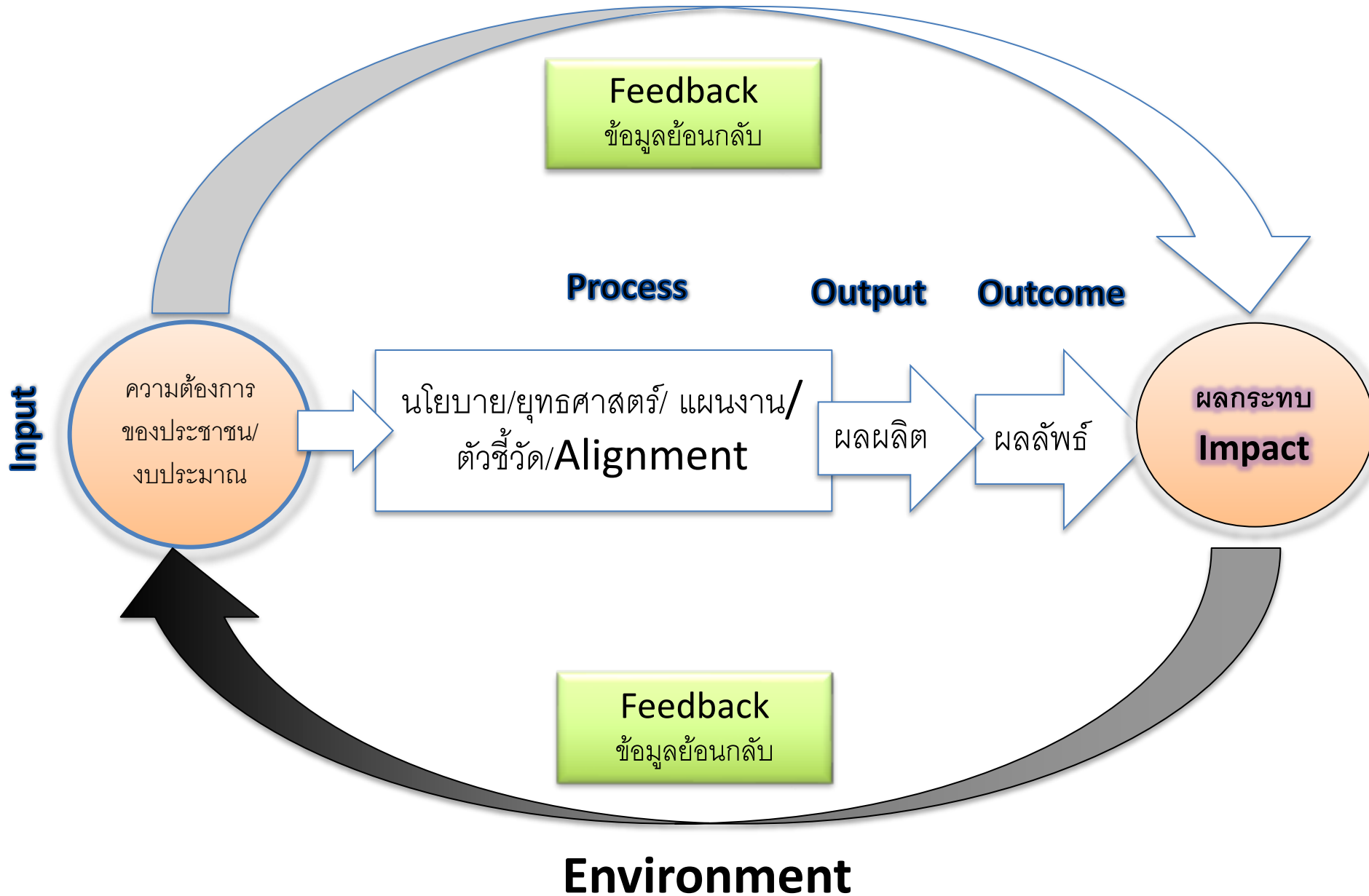

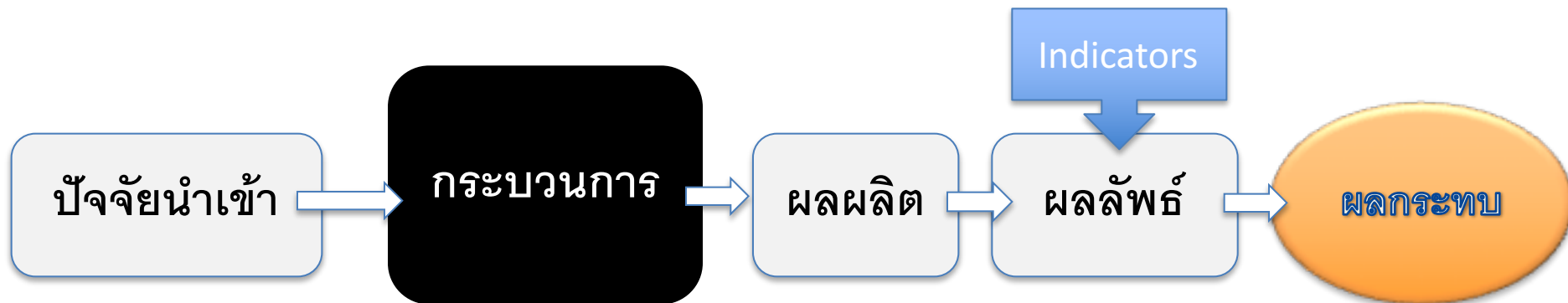
System Model of Public Policy Evaluation

System Analysis of Public Policy Evaluation

ตัวแบบการประเมินผลกระบวนการ ตามแผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

- แนวคิดในการวางนโยบายและแผน
- การกำหนดแผนงานโครงการและกิจกรรม
- ความต้องการและความสนับสนุนของประชาชน
- ทรัพยากรและงบประมาณ

- การดำเนินกิจกรรมตามยุทธศาสตร์
- แผนงาน โครงการ
- งบประมาณ/ผลผลิตแยกตามแผนงานเป้าหมาย หน่วยงาน
- การแยกประเภทวัตถุประสงค์ เป้าหมาย
- แนวทางตาม 7 ภารกิจ

- ตัวชี้วัดความสำเร็จ
- การใช้ทรัพยากรตามเป้าหมาย
- ความพึงพอใจของประชาชน
- ปัจจัยเสี่ยงและผลลัพธ์ที่ไม่ได้คาดไว้
- จุดอ่อนของแผนงานและโครงการ

Discourse on Integrated Program

แนวคิดและชุดคำอธิบายเรื่อง

การบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์

- จุดเริ่มของแนวคิดและแนวทางในกระบวนการเพื่อ"บูรณาการเชิงยุทธศาสตร์" อาจจะพิจารณาได้จากหลักฐานที่สำนักงานงบประมาณ (สงป.)
- สำนักงานงบประมาณมีบันทึกเสนอต่อนายกรัฐมนตรีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2558 เรื่องการกำหนดแนวทางการจัดทำงบประมาณ และปฏิทินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 โดยระบุว่า
- "... เพื่อให้การจัดทำงบประมาณรายจ่ายปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 สามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายเรื่องสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาลได้อย่างต่อเนื่อง และได้รับผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ "

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงบประมาณ สำนักนโยบายและแผนฯ โทร. ๐ ๒๒๖๕ ๑๕๖๖

ที่ นร ๐๙๒๐/๑๒๓๗

วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๘

เรื่อง การกำหนดแนวทางการจัดทำงบประมาณและปฏิทินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ

พ.ศ. ๒๕๖๐

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สำนักงบประมาณขอเสนอการกำหนดแนวทางการจัดทำงบประมาณและปฏิทินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น สามารถเตรียมความพร้อมในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และกำหนดแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับปฏิทินงบประมาณ โดยมีสาระสำคัญและขั้นตอน ดังนี้

๑. แนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

เพื่อให้การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ สามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายเรื่องสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้รับผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงเห็นสมควรให้กระทรวง ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น ดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ ให้ความสำคัญกับการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ และเพื่อให้การดำเนินงานมีความเชื่อมโยง สอดคล้อง สนับสนุนซึ่งกันและกัน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่าและไม่ซ้ำซ้อนกัน

ทั้งนี้ การจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ เป็นควรกำหนดประเด็นขั้นตอนการปฏิบัติงาน และการมอบหมายรองนายกรัฐมนตรี/รัฐมนตรี เพื่อกำกับกับการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ จำนวน ๑๗ เรื่อง คือ

- สำนักงานงบประมาณจึงได้เสนอว่าจะต้อง "ให้ความสำคัญกับการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติและเพื่อให้การดำเนินงานมีความเชื่อมโยง สอดคล้อง สนับสนุนซึ่งกันและกัน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่าและไม่ซ้ำซ้อนกัน"

- โดยที่ในข้อเสนอชิ้นแรกนั้น (2558) การบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์มี 17 เรื่อง ซึ่งในเวลาต่อมา ในปี 2560 ได้ขยายออกเป็น 25 บูรณาการ และแผนงานอื่นๆอีกมากมาย
- หลังจากนั้นคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2558 เห็นชอบเรื่องการกำหนดแนวทางการจัดทำงบประมาณและปฏิทินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 โดยนายกรัฐมนตรีได้ลงนามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง "คณะกรรมการพิจารณาจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560" รวม 6 คณะ

- ในเดือนพฤศจิกายน 2558 สำนักงบประมาณได้จัดทำคำแถลงเรื่อง "การจัดทำในปงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์ (Agenda) โดยระบุว่าเป็น "แนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560"
- ในแนวทางนี้รัฐบาลให้ความสำคัญกับการจัดทำงบประมาณ "ในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ"

- ทั้งนี้มีการระบุให้มีการกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ ผลผลิต/โครงการ กิจกรรมและตัวชี้วัดผลสำเร็จ ประจำปี พ.ศ. 2560 "... **ที่มีความชัดเจน**" ซึ่งหมายความว่าให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจน

หลัก
การ

2. ร่างพ.ร.ฎ.ว่าด้วยการบริหารงาน
จังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ

1. จัดทำแผนพัฒนาจังหวัด

2. จัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด

3. จัดทำงบประมาณจังหวัด

4. จัดทำงบประมาณกลุ่มจังหวัด

- นอกจากนี้ ในแนวทาง
ดังกล่าวยังให้มีการบูรณา
การงบประมาณ ในมิติพื้นที่
(Area) โดยส่วนราชการ
รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่น
บูรณาการการจัดทำ
งบประมาณร่วมกับจังหวัด/
กลุ่มจังหวัด

- คำถามก็คือว่าการจัดทำ
งบประมาณในลักษณะบูรณา
การเชิงยุทธศาสตร์ที่สอดคล้อง
ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาตินี้มี
ที่มาที่ไปอย่างไร มีแนวคิด
พื้นฐานอย่างไรและมีผลอย่างไร
ต่อการกำหนดและดำเนินการ
นโยบายสาธารณะในปัจจุบัน

Transformations of the State?

- ที่สำคัญก็คือแนวคิดดังกล่าวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้และโลกทัศน์ของผู้กำหนดนโยบายและข้าราชการประจำใน "การมอง" การจัดการของรัฐหรือรัฐประศาสน์นโยบายของรัฐไทยอย่างไร?
- การเปลี่ยนการมองแบบนี้เป็นเรื่องใหญ่ที่อาจจะนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงรัฐ (State Transformation) ในยุคปัจจุบัน

การมองนโยบาย การวางแผนและงบประมาณแบบใหม่ จะเปลี่ยนความ
รับรู้ของรัฐและประชาชนในรัฐประศาสนโยบายของประเทศอย่างไร? เรา
สามารถเปลี่ยนความรับรู้และการมองได้หรือไม่และมีปัญหาอย่างไร?

- กล่าวในอีกแง่หนึ่งการจัดทำ
งบประมาณในลักษณะบูรณา
การเชิงยุทธศาสตร์ทำให้เกิด
แนวคิดใหม่ในการมองดู
รับรู้และจัดการโครงสร้าง
งบประมาณและจัดการแผน
ของประเทศในอีกแบบหนึ่ง
ที่เปลี่ยนวิธีคิดในการบริหาร
นโยบายสาธารณะไปอย่าง
มาก?

- เมื่อวิเคราะห์โดยละเอียด ลักษณะวิธีคิดแบบใหม่คือ ยุทธศาสตร์ และการบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อบังคับให้การวางแผนและทำงานประมาณสอดคล้องตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ โดยเพิ่มสิ่งใหม่เข้าไปในการกำหนดและแยกแยะประเภทของ **งบประมาณ** ซึ่งเป็นหลักเดิมที่เคยใช้กันมานาน และพัฒนามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502

การเปลี่ยนแปลงใหม่นี้ปรากฏให้เห็นในสองด้านคือ

ในด้านโครงสร้างงบประมาณ ยังคงเป็นแบบเดิมกล่าวคือ

โครงสร้างงบประมาณปี พ.ศ. 2560 มีสาระสำคัญ

ประกอบด้วย

- รายจ่ายประจำ
- รายจ่ายลงทุน
- รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้

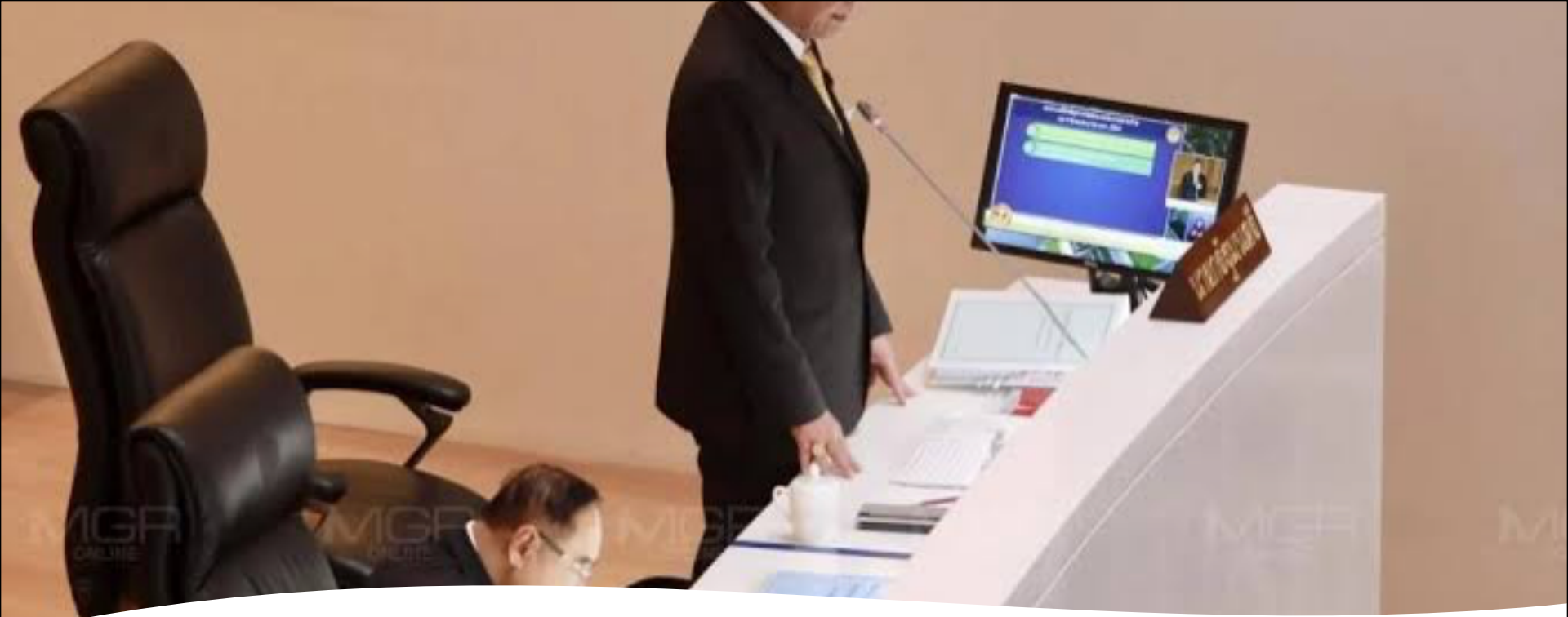

เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ ๔
งบประมาณรายจ่าย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

- งบประมาณรายจ่ายจำแนกตาม
โครงสร้างแผนงานตามยุทธศาสตร์

สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี

- แต่การแยกประเภทแบบที่สอง มี
นัยสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนวิธีคิดเรื่อง
การวางแผนชาติเป็นอย่างมาก
- นั่นคือสำนักงบประมาณได้เรียกการ
จัดแยกประเภทงบประมาณและแผนใน
แบบที่สองว่า "รายจ่ายจำแนกตามกลุ่ม"
โดยอ้างว่าเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทาง
ปฏิรูปการจัดทำงบประมาณรายจ่าย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ซึ่งได้
เริ่มทำมาตั้งแต่ปลายปี 2558 ดังกล่าว
ข้างต้น

- แต่มาปรากฏจริงในเอกสารตัวบท (text) และปฏิบัติการจริงในเชิงการใช้ถ้อยคำและบทสนทนา (discursive practices) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 นี้เอง โดยมีคำอธิบายเหตุผลว่า
- ได้มี "การจัดกลุ่มเพื่อแสดงให้เห็นค่าใช้จ่ายในแต่ละกลุ่มได้อย่างชัดเจน" ดังนั้นงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 จึงมีการแบ่งเป็น 5 กลุ่ม ซึ่งน่าสังเกตว่าการแบ่งประเภทงบประมาณแบบนี้เพิ่งจะมีเป็นครั้งแรก กล่าวคือ

1. งบกลาง

2. กลุ่มงบประมาณรายจ่ายกระทรวง/หน่วยงาน (function) จำแนกเป็น

-แผนงานบุคลากรภาครัฐ

-แผนงานพื้นฐาน

-แผนงานยุทธศาสตร์

3. กลุ่มงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ (agenda) ซึ่งไม่รวมงบประมาณของท้องถิ่น กลุ่มงบประมาณในส่วนนี้ที่ถูกเรียกว่า

"แผนงานบูรณาการฯ" อันเป็นตัวประกอบที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงการวางแผนและการจัดการของรัฐ

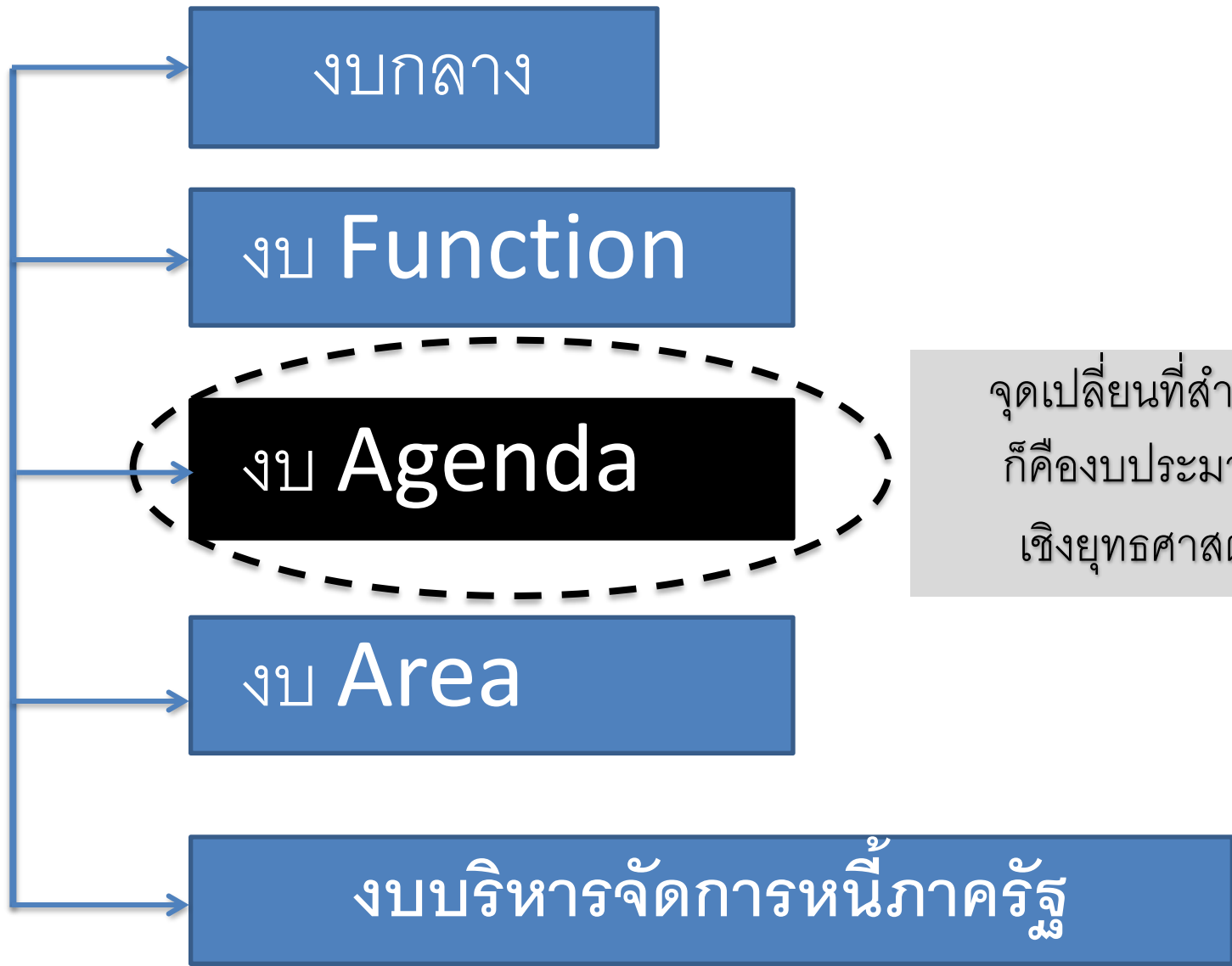
4. กลุ่มงบประมาณรายจ่ายพื้นที่ (area) ซึ่งเป็นภารกิจพื้นที่ ท้องถิ่น ภูมิภาค จังหวัด กลุ่มจังหวัด โดยจำแนกเป็น แผนงานบูรณาการส่งเสริมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแผนงานบูรณาการส่งเสริมการพัฒนาจังหวัด และกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ

5. กลุ่มงบประมาณรายจ่ายบริหารจัดการหนี้ภาครัฐ

จำแนกเป็นแผนงานบริหารจัดการหนี้ภาครัฐ

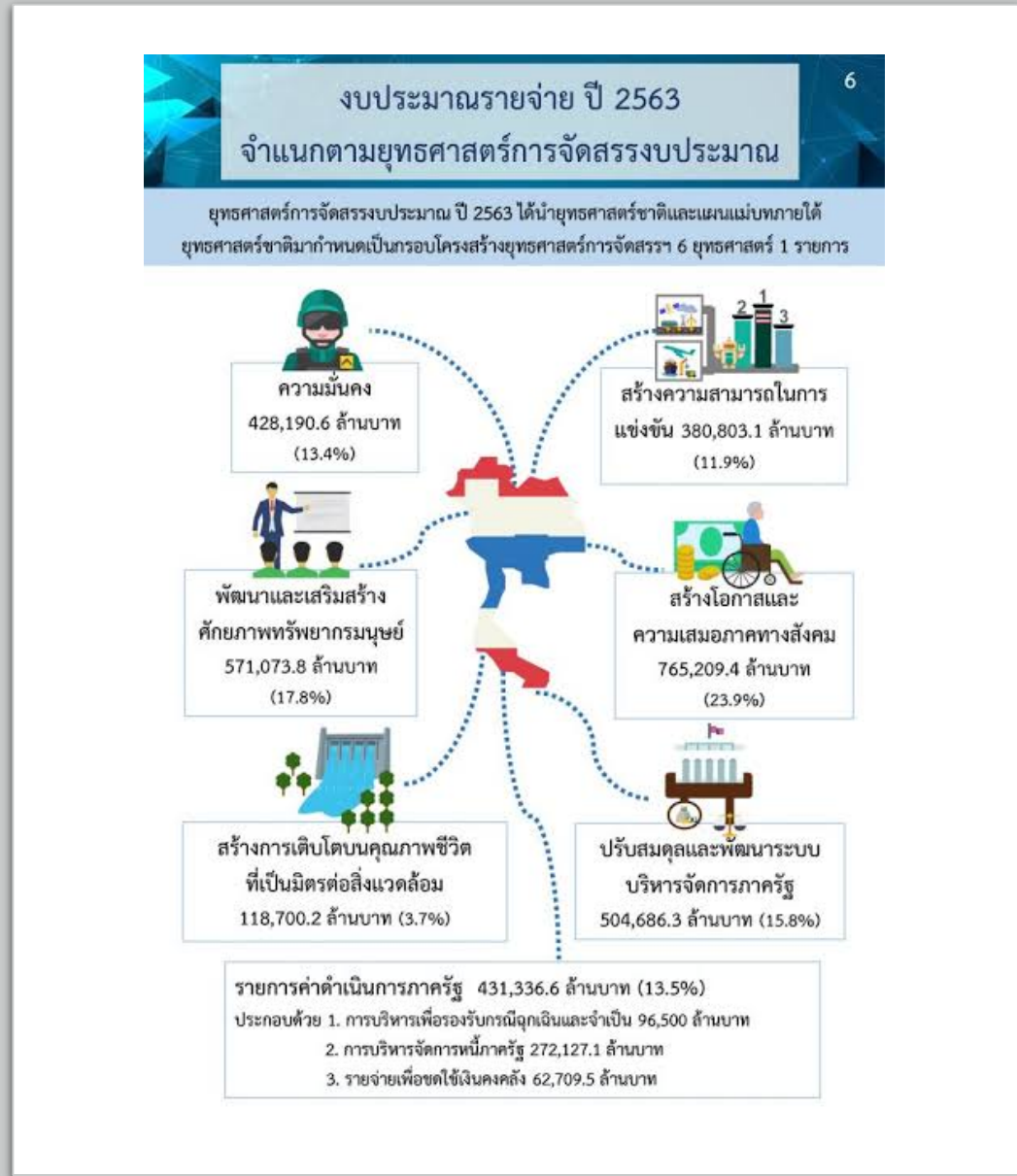
หน่วย : ล้านบาท

กลุ่ม	ปีงบประมาณ		ปีงบประมาณ 2560 เทียบกับ ปีงบประมาณ 2559	
	2559	2560	จำนวน	ร้อยละ
รวมทั้งประเทศ	2,776,000.0	2,733,000.0	- 43,000.0	- 1.5
งบกลาง	395,382.5	346,016.0	- 49,366.5	- 12.5
- งบกลาง	395,382.5	346,016.0	- 49,366.5	- 12.5
กลุ่มงบประมาณรายจ่าย กระทรวง/หน่วยงาน (Function)	1,487,741.6	1,439,305.2	- 48,436.4	- 3.3
- แผนงานบุคลากรภาครัฐ	757,110.2	766,377.5	9,267.3	1.2
- แผนงานพื้นฐาน	596,328.5	552,922.1	- 43,406.4	-7.3
- แผนงานยุทธศาสตร์	134,302.9	120,005.6	- 14,297.3	- 10.6
กลุ่มงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ (Agenda)	386,786.7	431,673.0	44,886.3	11.6
- แผนงานบูรณาการ	386,786.7	431,673.0	44,886.3	11.6
กลุ่มงบประมาณรายจ่ายพื้นที่ (Area)	283,189.8	272,524.3	- 10,665.5	- 3.8
- แผนงานบูรณาการพื้นที่	283,189.8	272,524.3	- 10,665.5	- 3.8
กลุ่มงบประมาณรายจ่ายบริหารจัดการหนี้ภาครัฐ	222,899.4	243,481.5	20,582.1	9.2

จุดเปลี่ยนที่สำคัญ
ก็คืองบประมาณ
เชิงยุทธศาสตร์

- นำสังเกตว่าแนวทางที่จัด
 กลุ่มงบประมาณแบบนี้
 มาจากการที่รัฐบาล
 ปัจจุบันเริ่มมีแนวคิดการ
 จัดทำ "โครงสร้าง
 ยุทธศาสตร์การจั้ดสร
 งบประมาณรายจ่าย
 ประจำปี พ.ศ. 2560"
 ซึ่งมีส่วนประกอบหลักคือ
 ยุทธศาสตร์การจั้ดสร
 งบประมาณ 6 ด้าน
 ดังกล่าวข้างต้น

- แต่ประเด็นที่น่าสนใจซึ่งปรากฏในตรงนี้ก็คื คำอธิบายที่เป็นการสะท้อนกรอบความคิดหลักที่ว่ายุทธศาสตร์นี้ได้จัดทำขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับ
- ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ทิศทางและกรอบยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2558-2564) แผนแม่บทระดับชาติ และนโยบายสำคัญของรัฐบาล

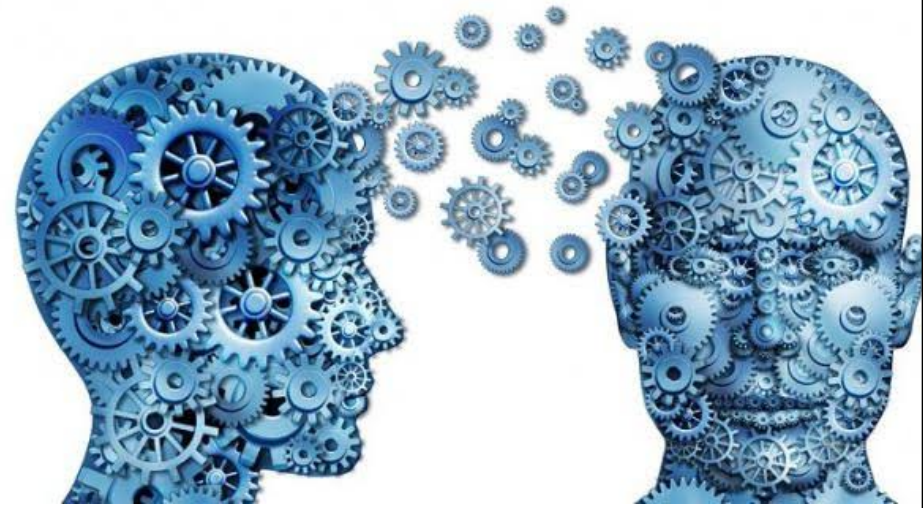

ในการนี้เอกสารของสำนักงานประมาณเผยว่าการ
ดำเนินการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ .....

"เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการของรัฐบาลได้
อย่างต่อเนื่องและเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม
ควบคู่ไปกับการสร้างเสถียรภาพในทุกมิติ
ทั้งทางด้านการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ
สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยน้อมนำ
ยุทธศาสตร์พระราชทาน "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา"
และ"ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง" ใน
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นแนวทาง
หลักในการปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยมั่นคง มั่ง
คั่งและยั่งยืน"

- กล่าวในแง่ภาษาและบทสนทนาการพัฒนาแนวคิดดังกล่าว อาจจะเป็น Positivity ของโลกทัศน์และญาณวิทยาในรัฐประศาสนโยบายหรือวิธีการปกครองบ้านเมืองในแบบไทยในศตวรรษที่ยี่สิบเอ็ด
- และเป็นการพยายามเปลี่ยนการรับรู้ (Perception) ในการวางแผนยุทธศาสตร์ของชาติ ดังจะได้วิเคราะห์ให้เห็นต่อไป

- ภายในยุทธศาสตร์ 6 ด้านนี้มีการสังเคราะห์ "แผนงานบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์" ขึ้นมา ซึ่งมีอยู่ตอนแรกจำนวน 21 แผนงาน (แต่ต่อมาเปลี่ยนเป็น 25 แผนงาน) และ
- "จุดเน้นยุทธศาสตร์การจัดสรร" จำนวน 6 ประเด็น ซึ่ง 6 ด้านของยุทธศาสตร์ดังกล่าวก็คือ

- ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงและการต่างประเทศ
- ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน
- ยุทธศาสตร์ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างการเติบโตจากภายใน
- ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการน้ำและสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
- ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ
- รายการค่าดำเนินการภาครัฐซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายบุคคลากร ค่าใช้จ่ายกรณีฉุกเฉินฯ และการจัดการหนี้ภาครัฐ

ในทางงบประมาณและการคลัง
สาธารณะ ค่าใช้จ่ายทั้งหมดใน 6+1
รายการนี้จะรวมขึ้นเป็นงบประมาณ
รายจ่ายประจำปีทั้งหมดโดยการแจก
แจกอย่างเป็นระบบ

กล่าวในอีกแง่หนึ่ง แผนงานบูรณาการ
เชิงยุทธศาสตร์นั้น ได้ดึงเอามาหรือ
สกัดเอามาจากแผนงานภายใต้
ยุทธศาสตร์ 6 ด้านดังกล่าวข้างต้น
ในแต่ละยุทธศาสตร์

ซึ่งต้องเข้าใจด้วยว่าในนี้มีทั้งแผนงาน
เชิงยุทธศาสตร์ แผนงานบูรณา
การเชิงยุทธศาสตร์ และแผนงาน
พื้นฐานที่สนับสนุนการดำเนินการ
ตามยุทธศาสตร์ รวมทั้งยังมีอีก 1
ยุทธศาสตร์แต่ถูกเรียกอีกอย่างว่า
รายการค่าดำเนินการภาครัฐอัน
เป็นหัวข้อที่ 7 ซึ่งในที่นี้อาจจะ
เรียกโดยอนุโลมว่ายุทธศาสตร์ที่ 7
ก็ได้

- เมื่อวิเคราะห์ภาษาและสาระจากตัวบทดังกล่าวในชั้นต้น เห็นได้อย่างชัดเจนว่า เหตุปัจจัยที่อยู่เบื้องหลังน่าจะเป็นแนวคิดเรื่องของ
- การวางกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติหรือที่เรียกว่า สภาพัฒน์ฯ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติของสำนักงาน สภาพความมั่นคงแห่งชาติ และนโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน

- โดยมีการระบุว่า "คำนี้ถึง **ความต่อเนื่อง**" ในการบริหาร และความต่อเนื่องนี้ต้องทำให้ ควบคู่ไปกับ "**การขับเคลื่อน นโยบาย**" ของรัฐบาลให้เกิดผล อย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทั้ง การน้อมนำ "ยุทธศาสตร์ พระราชทาน" มาเป็นหลักใน การปฏิบัติด้วย

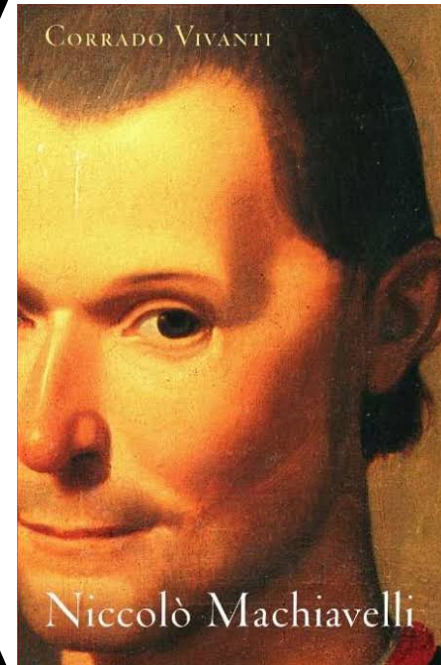
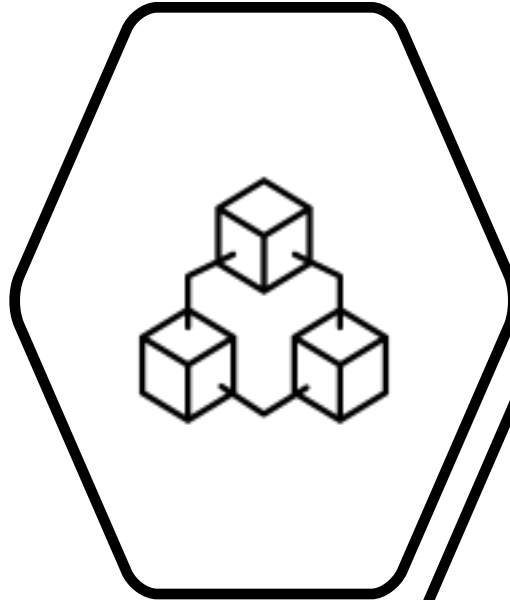
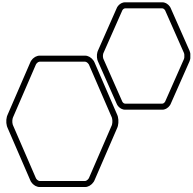
- จากปัจจัยเฉพาะที่อยู่เบื้องหลังดังกล่าว สิ่งที่ตามมาก็คือ ประเด็นยุทธศาสตร์และจุดเน้นของนโยบายการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินที่จะก่อรูปขึ้นเป็น "การบูรณาการ"
- กล่าวในอีกแง่หนึ่งการบูรณาการตรงนี้ก็คือการที่แนวคิดหลักต่างๆ เรื่องแผนยุทธศาสตร์ทั้งหมดจะถูกมาเชื่อมร้อยกันอย่างลงตัวภายใต้หลักการขับเคลื่อนการดำเนินการของรัฐบาลอย่างต่อเนื่องและมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม
- แรงผลักดันทั้งหมดน่าจะอยู่ที่ความเชื่อในเรื่อง "การสร้างเสถียรภาพในทุกมิติ" ดังกล่าวข้างต้น

- อาจกล่าวได้ว่าแบบหรือ form ที่อยู่เบื้องหลังแนวความคิดในการบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ก็คือ "เสถียรภาพในทุกมิติ"
- จากแนวคิดการบูรณาการแบบนี้ จึงนำมาสู่การคิดถึงแนวทาง "ที่ชัดเจน สอดคล้อง" ในการกำหนดลำดับความสำคัญ กำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ ผลผลิต/โครงการ กิจกรรมและตัวชี้วัดผลสำเร็จ

- ในภาษาสมัยใหม่ของการกำหนดกลยุทธ์ การวางแผนและประเมินโครงการ "คำนึงถึงความต่อเนื่อง" ในการบริหารและความต่อเนื่องนี้ต้องทำให้ควบคู่ไปกับ "การขับเคลื่อนนโยบาย" ของรัฐบาลให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

- จากชุดความคิดดังกล่าว ได้นำมาผูกร้อยกับการกำหนดแผนบูรณาการการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในลำดับต่อไปซึ่งทำให้”**เหตุผลของรัฐ**”ในการแก้ปัญหาภาคใต้เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบยิ่งขึ้น

- โดยมีชุดความคิดเรื่องวาทกรรมการบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์เป็นกรอบที่เป็นโครงสร้างส่วนบน และชุดความคิดเรื่องการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (Problem Rectification) เป็นอีกชุดความคิดในอีกระดับหนึ่งที่มารองรับ กลายเป็นสองชุดความคิดด้วยกัน

นโยบาย ยุทธศาสตร์

ในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

- นโยบายการจัดการความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีพัฒนาการยาวนานและต่อเนื่องนับเป็นร้อยปี ถ้านับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2452 (1909)
- แต่แนวคิดบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้มีการพิจารณามาก่อนหน้าปี พ.ศ. 2557

- อย่างไรก็ตามนับตั้งแต่การรัฐประหารในปี พ.ศ.2557 นโยบายนี้ถูกจัดให้อยู่ในชุดความคิดที่ชัดเจนขึ้น เรียกว่า "การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้" ตามประกาศ คสช.ที่ 98/2557 ซึ่งเป็นชุดความคิดและคำอธิบายที่เน้นที่ "การขับเคลื่อน" การแก้ไขปัญหาฯ (ไม่ใช่การแก้ปัญหาโดยตัวของนโยบายเอง แต่ขับเคลื่อนการแก้ปัญหา)หรือในภาษาของเอกสารงบประมาณว่า mobilization of problem rectification
- โดยแบ่งออกเป็นสามระดับ คือ

ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 98/2557
เรื่อง การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

ระดับที่ 1 ระดับนโยบาย
หัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ

ระดับที่ 2 ระดับแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ
คณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (คปต.)

ระดับที่ 3 ระดับหน่วยปฏิบัติ
ให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า เป็นหน่วยงานหลัก มีหน้าที่รับผิดชอบขับเคลื่อนงานการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งปวงในพื้นที่ และให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้จัดให้มีศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดน ภาคใต้ ส่วนหน้า เพื่อปฏิบัติงานร่วมกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า

Mobilization of problem rectification
of the Deep South under NCPO 98/2557 issued in 2014

Level 1
Head of NCPO/the Prime Minister

Level 2
Committee for the Mobilization of Solutions to
the Southern Border Provinces Problems

Level 3
Internal Security Operational Command Region 4
(ISOC 4 Forward Command)

หลักคิดของรัฐบาลปัจจุบันในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ

-ความรุนแรงทำให้ขาดโอกาสในการพัฒนา

-ต้องใช้หลักการมีส่วนร่วมในการทำงานเชิงบูรณาการร่วมกัน อย่างเป็น
เอกภาพและประสิทธิภาพ

-"ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ " ตามหลัก "เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนา"

-สอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ ศาสนา วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของ
ประชาชน

- มีข้อสังเกตว่ามีการกล่าวถึงประเด็นอัตลักษณ์ สภาพสังคม เศรษฐกิจ ศาสนา วัฒนธรรมและวิถีชีวิต แต่กล่าวถึงเป็นอันดับสุดท้ายในกรอบนี้
- นอกจากนี้ในแนวคิดและแนวทางดังกล่าวยังมี "ข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรีฯ" ให้ดำเนินการ ดังนี้คือ

-มีการบูรณาการ "งานด้านความมั่นคง
และด้านการพัฒนา" ของทุกภาค
ส่วนราชการให้มีเอกภาพ
ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

-คณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไข
ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (คปค.)
จึงต้องจัดทำกรอบการบูรณาการ
แก้ไขและพัฒนาจังหวัดชายแดน
ภาคใต้โดยนำกิจกรรมหลัก 3 ด้าน
"... ด้านมั่นคง ด้านพัฒนา ด้าน
สร้างความเข้าใจ ... "

พุทธศักราช ๒๕๕๗

รือ (า)
ส... ชาติ

อให้การบริ...
แต่งตั้งบุคคลดำรง
พลเอก ประยุทธ์

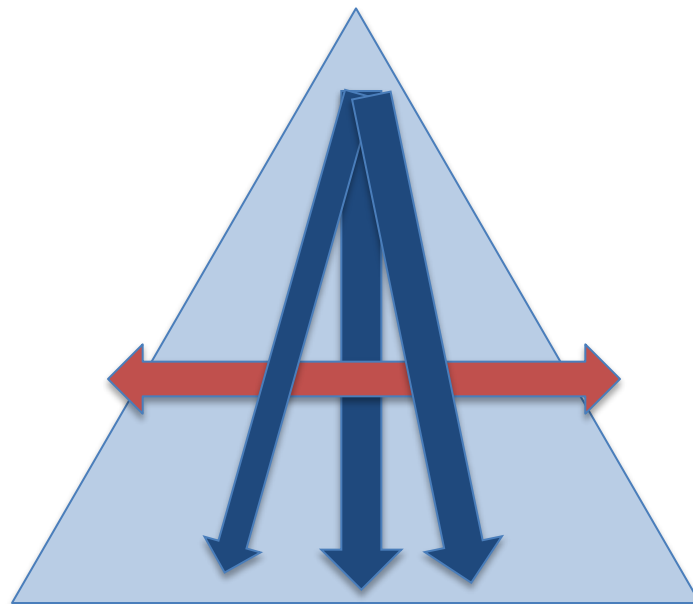
-แผนยังรวมถึง

"การจัดลำดับความสำคัญ
เร่งด่วน" ต่อแผนงาน/
โครงการที่ดำเนินการอยู่
อย่างต่อเนื่องเพื่อให้

**"ผลของงานมีผลสัมฤทธิ์ที่
มีประสิทธิภาพและ
ประสิทธิผล"**

-งานทั้งสองด้านจะมาร้อยเรียง "ให้เป็นตารางซึ่งเรียกว่าตารางประสานสอดคล้อง ... "

-รวมทั้งยังสอดคล้องและเป็นไปตามนโยบายของชาติ อาทิ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี
นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2564 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 12 นโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.
2560-2562 ยุทธศาสตร์ความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2560-2562
และนโยบายการจัดสรรงบประมาณของนายกรัฐมนตรีประจำปีงบประมาณ พ.ศ.
2560-2564

- กล่าวโดยสรุป แนวคิดหลักของ นายกรัฐมนตรีเป็นชุดความคิด แบบเหตุผลนิยมเชิงวิธีการ (instrumental rationality) ที่เน้นการ แยกแยะ แยกประเภท แบ่งชั้น และจัดระเบียบ จัดเรียงลำดับ ความสำคัญและสร้าง ความเชื่อมโยงระหว่างกัน (rational coherence) กล่าวคือ

- สรุปภาพรวมกรอบงบประมาณของหน่วยงานที่
เกี่ยวข้อง จำนวน 14 กระทรวง รวม 50
หน่วยงาน รวมงบประมาณทั้งสิ้น 12,510 ล้านบาท โดยมีแผนการดำเนินงานที่สำคัญ จำแนก
ตามแนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

แนวทางที่ 2 แนวทางพัฒนางานอำนวยความสะดวกและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ

แนวทางที่ 3 แนวทางเสริมสร้างความเข้าใจการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

แนวทางที่ 4 แนวทางพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

แนวทางที่ 5 แนวทางพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่และคุณภาพชีวิตประชาชน

แนวทางที่ 6 แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพภาครัฐ และการขับเคลื่อนนโยบาย

แนวทางที่ 7 แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการแก้ไขความขัดแย้งโดยสันติวิธี

แผนงานบูรณาการ ปี 2560

แผนงานยุทธศาสตร์

- กลุ่มงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ (agenda)

ซึ่งไม่รวมงบประมาณของท้องถิ่น กลุ่มงบประมาณในส่วนนี้ที่ถูกรเรียกว่า

-แผนงานบูรณาการฯ

อันเป็นตัวประกอบที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงการวางแผนและการจัดการของรัฐ

- กลุ่มงบประมาณรายจ่ายพื้นที่ (area)

ซึ่งเป็นภารกิจพื้นที่ ท้องถิ่น ภูมิภาค จังหวัด กลุ่มจังหวัด โดยจำแนกเป็น

-แผนงานบูรณาการส่งเสริมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

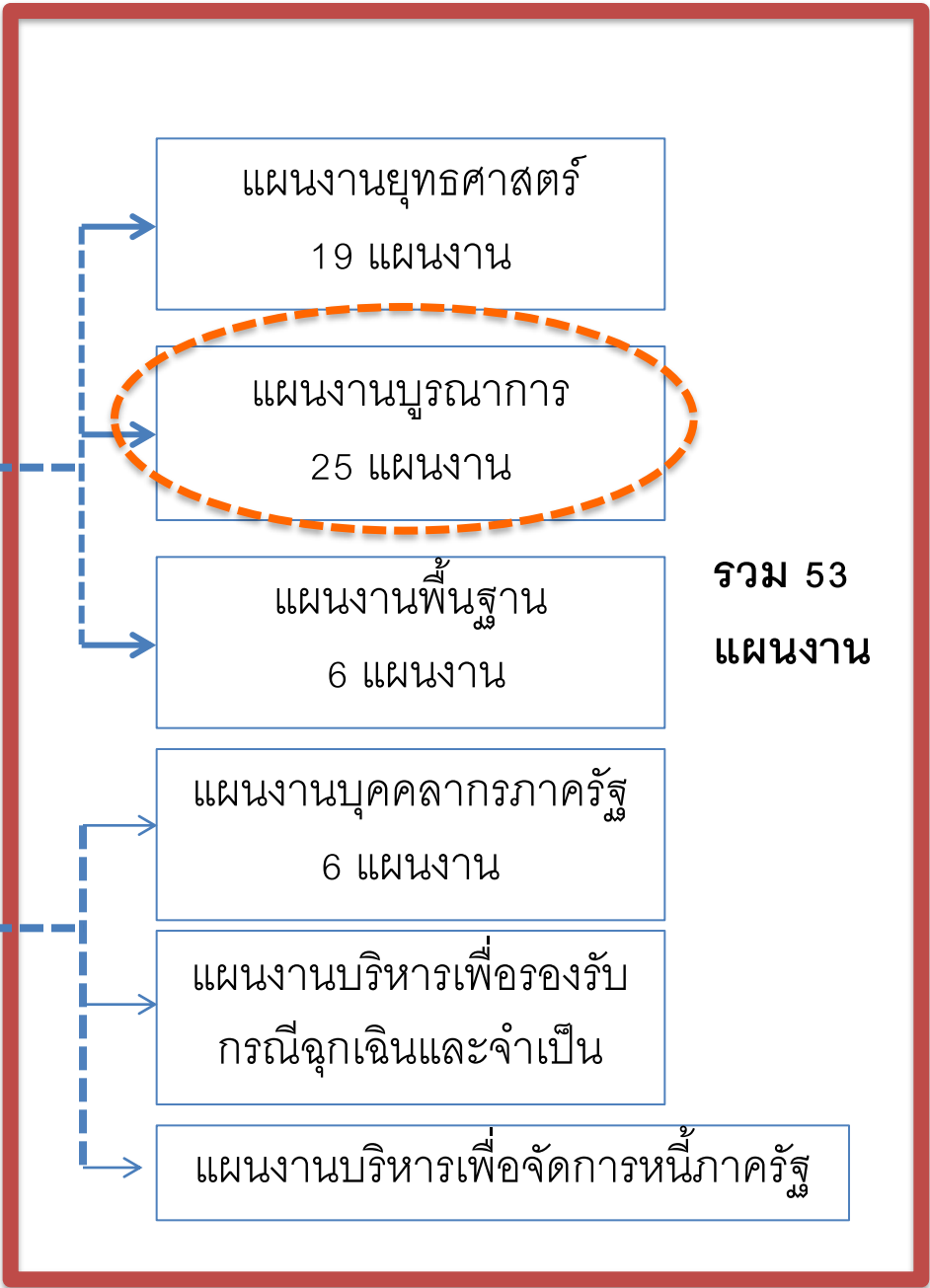
-แผนงานบูรณาการส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ

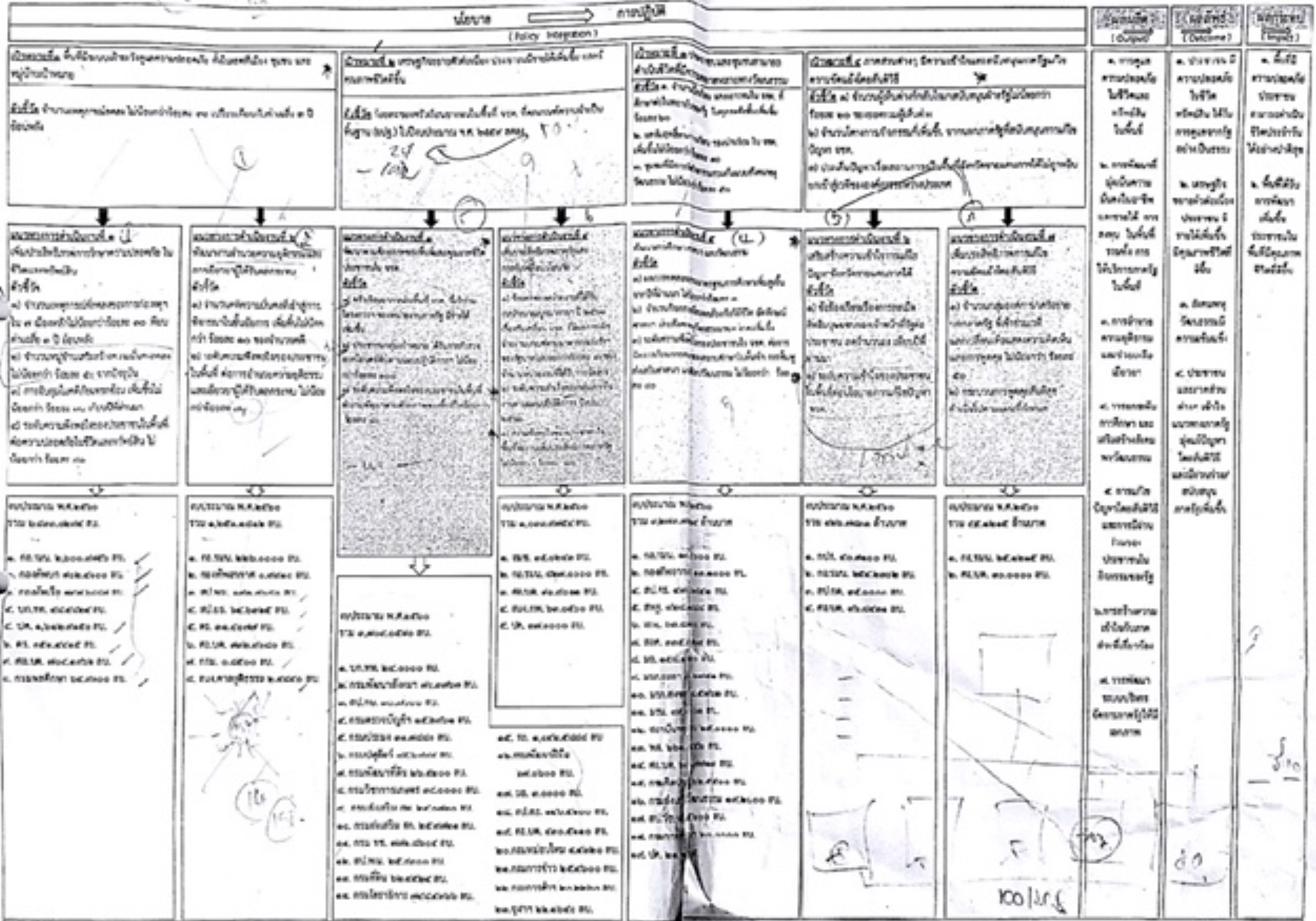
- กลุ่มงบประมาณรายจ่ายบริหารจัดการหนี้ภาครัฐจำแนก

--แผนงานบริหารจัดการหนี้ภาครัฐ

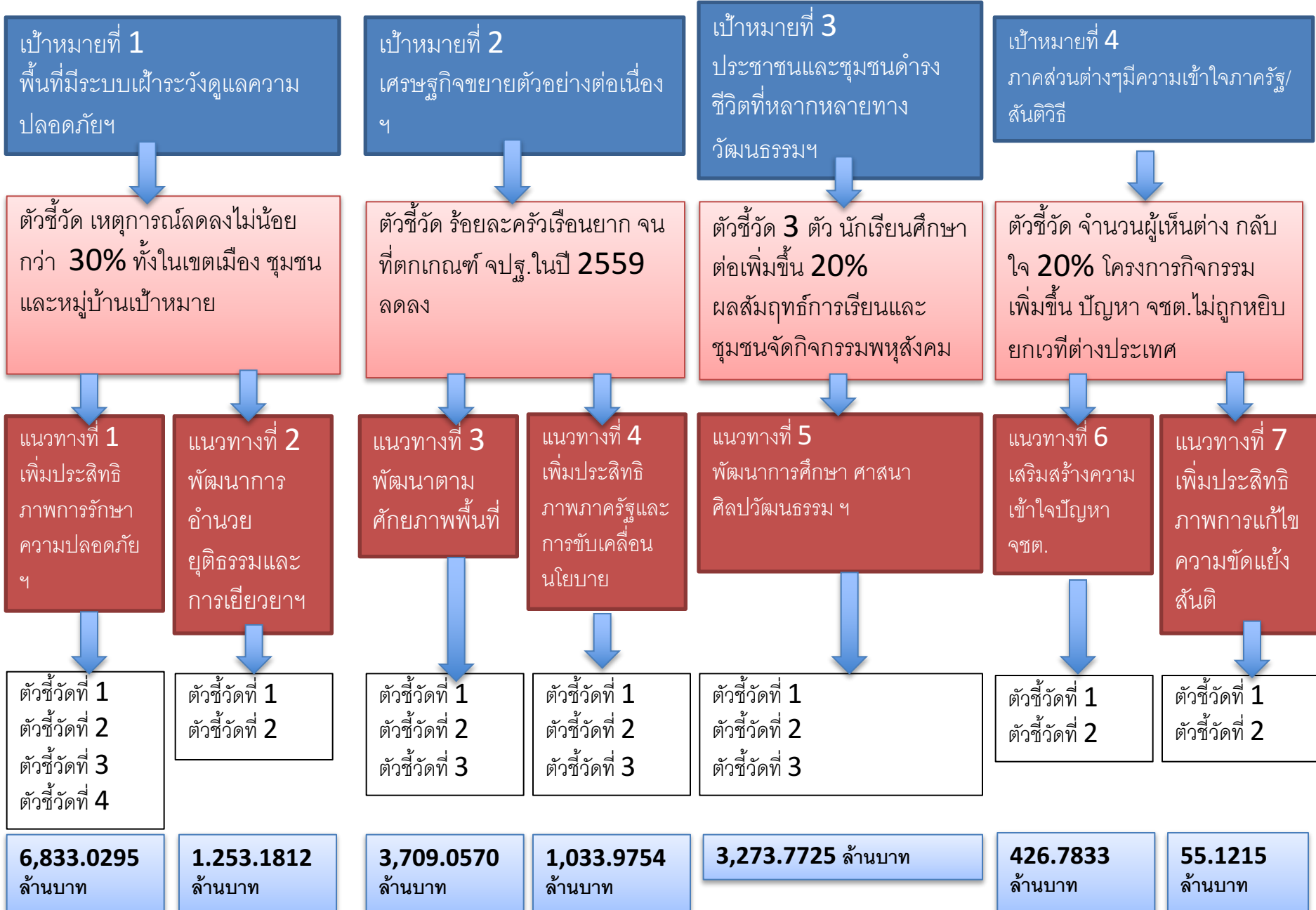
ยุทธศาสตร์ 6 ด้าน

รายจ่ายค่าดำเนินการ
ภาครัฐ

แผนภาพความเชื่อมโยงการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ 6 กพ. 2559

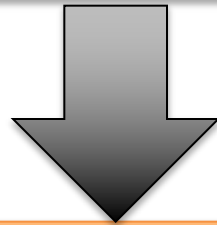
KPI การประสานสอดคล้อง

- ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- ประชาชนมีโอกาสทางการศึกษา ความรู้ความเข้าใจในหลักศาสนา ดำเนินชีวิตอย่างปกติสุข
- ประชาชนมีความเข้าใจและร่วมกันแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี

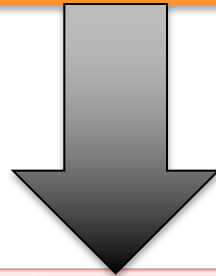

กรอบเหตุผลสัมพันธ์ของแผน (Logical Framework of Programme)

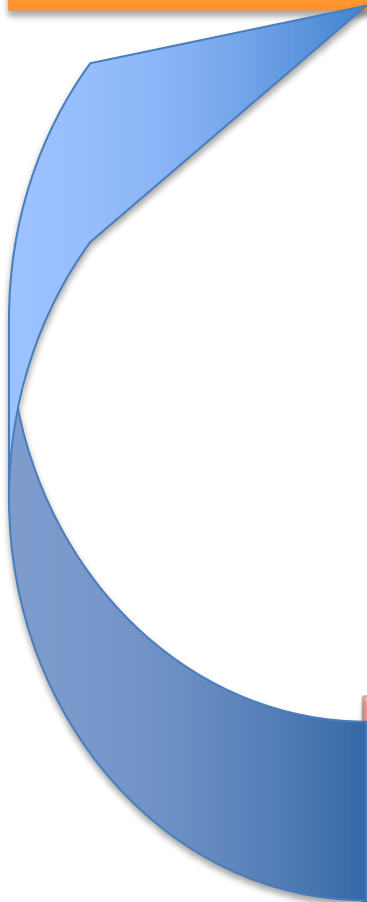
แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้
วัตถุประสงค์/เป้าหมาย/ผลผลิต/ผลลัพธ์/ผลกระทบ/ตัวชี้วัด

การประสานสอดคล้อง
Alignment

ตารางประสานสอดคล้อง

สรุปงบประมาณตารางประสานสอดคล้องด้านความมั่นคงและการพัฒนาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560
(ด้านความมั่นคง)

ที่	ผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์	เป้าหมายร่วม	ส่วนราชการ	โครงการ/งบประมาณ	กิจกรรม	ผลสัมฤทธิ์ร่วม
1	- จำนวนเหตุการณ์ในพื้นที่ 7 เมืองหลัก / เมืองต้นแบบ ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 และจำนวนเหตุการณ์ในพื้นที่ทั่วไปลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย 3 ปีย้อนหลัง	- พื้นที่ 7 เมืองหลัก,เมืองต้นแบบ, พื้นที่ทั่วไป	4 หน่วยงาน	8 โครงการ/ 1894.1060 ลบ.	12 กิจกรรม	สันติสุขอย่าง มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
2	-จำนวนหมู่บ้านอันดับ 1 หมู่บ้านเสริมสร้างความมั่นคง ลดลง ร้อยละ 30 และมีจำนวนตำบลปลอดภัยเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 60 ตำบล	-หมู่บ้านอันดับ 1 หมู่บ้านเสริมสร้างความมั่นคง (83 หมู่บ้าน) - ตำบลนำร่อง	3 หน่วยงาน	8 โครงการ/ 1,024.0031 ลบ.	13 กิจกรรม	
3	-จำนวนผู้เห็นต่าง ผู้ก่อเหตุรุนแรงลดลง และประชาชนเชื่อมั่นในพื้นที่ ที่มีต่ออำนวยความสะดวกและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	- กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ - กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย	3 หน่วยงาน	6 โครงการ/ 278.8151 ลบ.	8 กิจกรรม	
4	- จำนวนคดีความมั่นคงที่เข้าสู่ชั้นอัยการไม่น้อยกว่าร้อยละ 10	- คดีรู้ตัวและหลบหนี - คดีไม่รู้ตัว	2 หน่วยงาน	3 โครงการ/ 56.6131 ลบ.	3 กิจกรรม	
5	- บุคลากรของรัฐและหน่วยงานมีความพร้อมในการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	- บุคลากรภาครัฐ - หน่วยงานภาครัฐ	3 หน่วยงาน	4 โครงการ/ 697.9072 ลบ.	7 กิจกรรม	

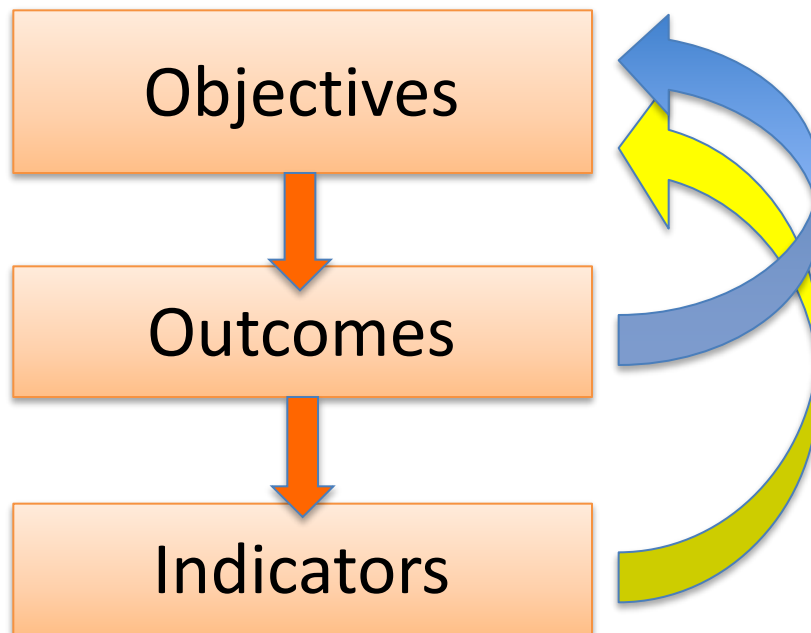
สรุปงบหน้าตารางประสานสอดคล้องด้านความมั่นคงและการพัฒนาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560
(ด้านสร้างความเข้าใจ)

ที่	ผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์	เป้าหมายร่วม	ส่วนราชการ	โครงการ/งบประมาณ	กิจกรรม	ผลสัมฤทธิ์ร่วม
1	- ประเด็นปัญหาและสถานการณ์ใน จชต. ไม่ถูกหยิบยกเข้าสู่เวทีองค์กรระหว่างประเทศ	- ต่างประเทศและโลกมุสลิม	1 หน่วยงาน	2 โครงการ/ 18.7839 ลบ.	3 กิจกรรม	สันติสุขอย่าง มั่นคง ยั่งยืน
2	- ประชาชนมีความเข้าใจในการแก้ไขปัญหา จชต. และหันมาสนับสนุนแนวทางภาครัฐไม่น้อยกว่าร้อยละ 75	- ผู้เห็นต่าง - ประชาชนทั่วไป	4 หน่วยงาน	6 โครงการ/ 337.8297 ลบ.	14 กิจกรรม	
3	- แหล่งบ่มเพาะลดลง	- สถานศึกษากลุ่มเสี่ยง	2 หน่วยงาน	3 โครงการ/ 62.2391 ลบ.	11 กิจกรรม	
4	- ชุมชนในพื้นที่เป้าหมายสามารถจัดกิจกรรมร่วมกันแบบสังคมพหุวัฒนธรรม	- เด็ก เยาวชน และประชาชน ทั่วไป	2 หน่วยงาน	2 โครงการ/ 11.7000 ลบ.	5 กิจกรรม	
5	- ร้อยละของประชาชนมีความเข้าใจหลักศาสนา ประวัติศาสตร์ และชาติพันธุ์ที่ถูกต้องเพิ่มขึ้น	- ผู้นำศาสนา ครูผู้สอน เด็ก และ เยาวชน	3 หน่วยงาน	5 โครงการ/ 97.6105 ลบ.	12 กิจกรรม	
6	- ร้อยละของภาคประชาชนและภาคประชาสังคมมีความเข้มแข็งและสามารถเป็นพลังในการแปรเปลี่ยนความขัดแย้งจากการใช้ความรุนแรงมาเป็นแนวทางสันติวิธีไม่น้อยกว่าร้อยละ 50	- ภาคประชาสังคม NGOs ผู้เห็นต่าง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ	2 หน่วยงาน	3 โครงการ/ 105.1215 ลบ.	7 กิจกรรม	

สรุปงบน้าตารางประสานสอดคล้องด้านความมั่นคงและการพัฒนาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560
(ด้านการพัฒนา)

ที่	ผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์	เป้าหมายร่วม	ส่วนราชการ	โครงการ/งบประมาณ	กิจกรรม	ผลสัมฤทธิ์ร่วม
1	- ครูวีเรียนยากจนที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้นและไม่ตกเกณฑ์ จปฐ. ร้อยละ 100	- ครูวีเรียนตกเกณฑ์ จปฐ. ในปีงปม. พ.ศ.2559 - ครูวีเรียนยากจน	6 หน่วยงาน	9 โครงการ/ 2,279.0673 ลบ.	22 กิจกรรม	สันติสุขอย่าง มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
2	- การขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5	- กลุ่มอาชีพ	1 หน่วยงาน	4 โครงการ/ 348.5992 ลบ.	4 กิจกรรม	
3	- จำนวนนักเรียนและเยาวชน เข้าสู่สถานบันการศึกษาของรัฐเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 20	- นักเรียน/เยาวชน	3 หน่วยงาน	3 โครงการ/ 198.6409 ลบ.	4 กิจกรรม	
4	- ผลการทดสอบมาตรฐานการศึกษาสูงขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 3	- คุณภาพการศึกษา	2 หน่วยงาน	2 โครงการ/ 1.4099 ลบ.	4 กิจกรรม	
5	- ผู้ด้อยโอกาสได้รับการดูแลและสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข ร้อยละ 100	- กลุ่มผู้ด้อยโอกาส	7 หน่วยงาน	9 โครงการ/ 890.018 ลบ.	16 กิจกรรม	

Logical Framework Analysis

ข้อสมมุติฐานก็คือแผนมีความเกี่ยวพันสอดคล้องกัน

ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๙๘/๒๕๕๗ เรื่อง การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

ระดับที่ 1 ระดับนโยบาย
หัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ

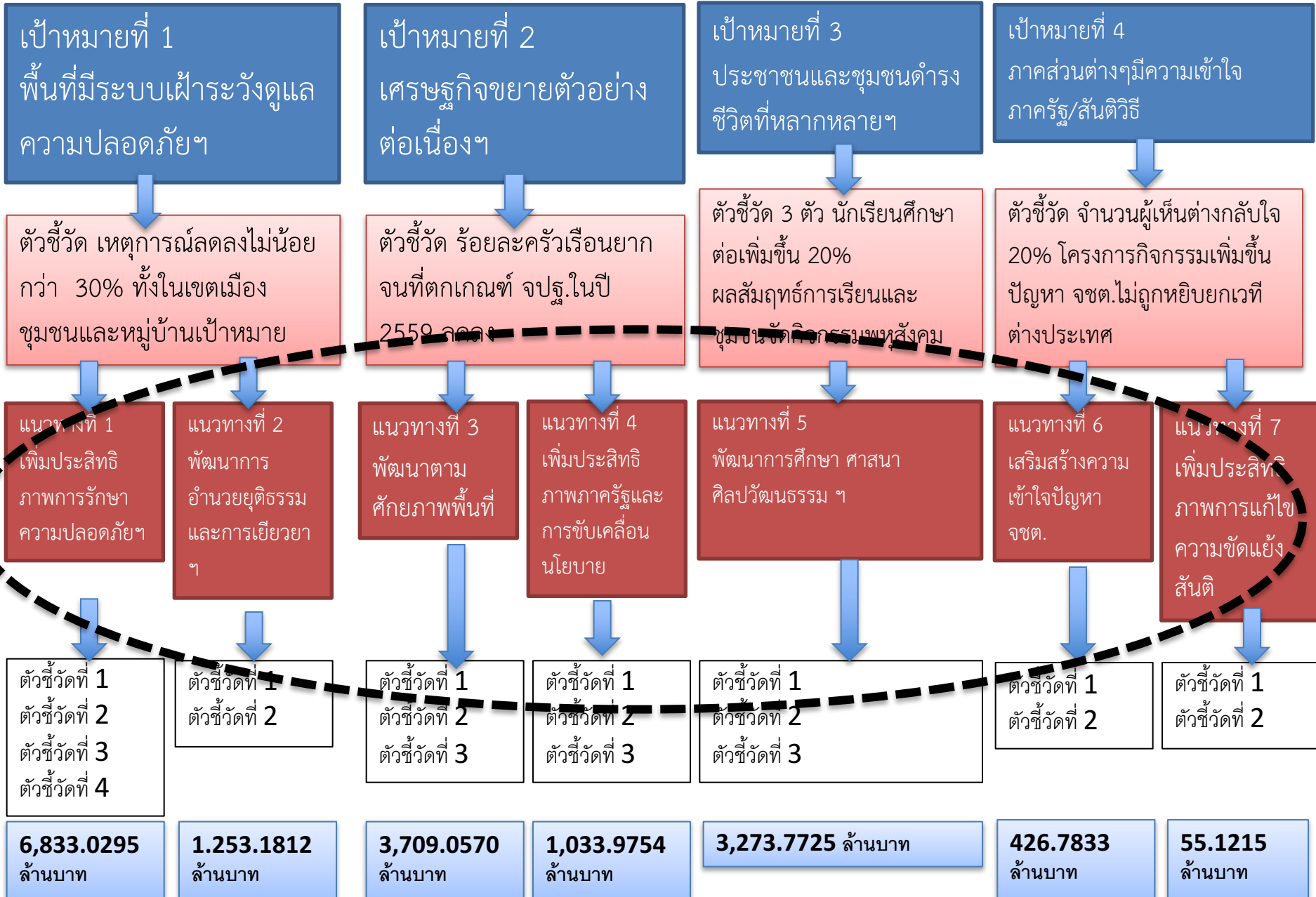
ระดับที่ 2 ระดับแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ
คณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (คปต.)

ระดับที่ 3 ระดับหน่วยปฏิบัติ

ให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า เป็นหน่วยงานหลัก มีหน้าที่รับผิดชอบขับเคลื่อนงานการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งปวงในพื้นที่ และให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้จัดให้มีศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนหน้า เพื่อปฏิบัติงานร่วมกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า

แผนภาพความเชื่อมโยงการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ 6 กพ. 2559

เป้าหมายแผนบูรณาการฯ พ.ศ. 2562

ลดความรุนแรงในพื้นที่ **3** จังหวัดชายแดนภาคใต้และ **4** อำเภอของสงขลา

ตัวชี้วัดเป้าหมายแผนบูรณาการฯ

ตัวชี้วัด เหตุการณ์ฯ ลดลงไม่น้อยกว่า **30%** เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย **3** ปีย้อนหลัง

แนวทางแผนบูรณาการฯ

แนวทางที่ 1 ด้านความมั่นคง
มุ่งเตรียมความพร้อมและดูแลรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ 8 เมืองหลัก

แนวทางที่ 2 ด้านการพัฒนา
มุ่งให้ประชาชนในพื้นที่พึ่งพาตนเองได้
ด้วยหลักประชารัฐ

แนวทางที่ 3 ด้านการสร้างความเข้าใจ
มุ่งให้ทุกภาคส่วนทั้งในและนอกพื้นที่
รวมทั้งต่างประเทศสนับสนุนแนวทาง
ภาครัฐ

ตัวชี้วัด

เหตุการณ์ฯ ในพื้นที่ 8 เมืองหลัก ลดลงไม่น้อยกว่า 30% เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย 3 ปีย้อนหลัง

ตัวชี้วัด

1. ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ฯ เพิ่มสูงขึ้น
2. จำนวนความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้รับการตอบสนองไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50

ตัวชี้วัด

1. จำนวนของประชาชนไทยทั้งในและนอกพื้นที่สนับสนุนแนวทาง/โครงการภาครัฐ
2. ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ฯ ได้รับการดูแลจากภาครัฐได้อย่างทั่วถึงมากขึ้น

เป้าหมายแผนบูรณาการฯ พ.ศ. 2562

ลดความรุนแรงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และ 4 อำเภอของสงขลา

ตัวชี้วัดเป้าหมายแผนบูรณาการฯ

ตัวชี้วัด เหตุการณ์ฯ ลดลงไม่น้อยกว่า 30% เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย 3 ปีย้อนหลัง

แนวทางแผนบูรณาการฯ

แนวทางที่ 1 ด้านความมั่นคง
มุ่งเตรียมความพร้อมและดูแลรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ 8 เมืองหลัก

แนวทางที่ 2 ด้านการพัฒนา
มุ่งให้ประชาชนในพื้นที่พึ่งพาตนเองได้
ด้วยหลักประชารัฐ

แนวทางที่ 3 ด้านการสร้างความเข้าใจ
มุ่งให้ทุกภาคส่วนทั้งในและนอกพื้นที่
รวมทั้งต่างประเทศสนับสนุนแนวทาง

ภาครัฐ

ตัวชี้วัด

เหตุการณ์ฯ ในพื้นที่ 8 เมืองหลัก ลดลงไม่น้อยกว่า 30% เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย 3 ปีย้อนหลัง

ตัวชี้วัด

1. ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ฯ เพิ่มสูงขึ้น
2. จำนวนความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้รับการตอบสนองไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50

ตัวชี้วัด

1. จำนวนของประชาชนไทยทั้งในและนอกพื้นที่สนับสนุนแนวทาง/โครงการภาครัฐ
2. ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ฯ ได้รับการดูแลจากภาครัฐได้อย่างทั่วถึงมากขึ้น

เป้าหมายแผนบูรณาการฯ พ.ศ. 2563

ความสูญเสียจากเหตุการณ์ความรุนแรงลดลง

ตัวชี้วัดเป้าหมายแผนบูรณาการฯ

ความสูญเสียจากเหตุการณ์ความรุนแรงลดลง ร้อยละ 50

แนวทางแผนบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

แนวทางที่ 1 ด้านความมั่นคง

แนวทางที่ 2 ด้านการพัฒนา

ตัวชี้วัด

1. เหตุการณ์รุนแรงลดลง
2. ประชาชนผู้เห็นต่างให้การสนับสนุนรัฐในการแก้ปัญหา
3. นานาชาติให้การสนับสนุนการดำเนินการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตัวชี้วัด

1. ประชาชนทุกหมู่เหล่าอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม
2. จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

แนวทางที่ 1 ด้านความมั่นคง

ตัวชี้วัดที่ 1.1 เหตุรุนแรงลดลง

แผนงานเพิ่มประสิทธิภาพข่าวกรอง

แผนงานยับยั้งเงินที่สนับสนุนการกระทำที่ผิดกฎหมาย

แผนงานรักษาความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สินฯ

แผนงานป้องกันและแก้ปัญหาภัยแทรกซ้อน

ตัวชี้วัดที่ 1.2 ประชาชนผู้เห็นต่างให้การสนับสนุนรัฐ

แก้ปัญหา

แผนงานส่งเสริมและเผยแพร่ความจริงที่ถูกต้องเพื่อสนับสนุน

การแก้ปัญหา

แผนงานแผนงานแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งโดยสันติวิธี

ตัวชี้วัดที่ 3 นานาชาติให้การสนับสนุนการดำเนินการแก้ไขปัญหา

จังหวัด.

แผนงานเสริมสร้างความร่วมมือกับภาคประชาสังคมและ

นานาชาติ

แนวทางที่ 2 ด้านการพัฒนา

ตัวชี้วัดที่ 2.1 ประชาชนทุกหมู่เหล่าอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม

แผนงานเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง

แผนงานสร้างความเข้าใจประชาชนทั้งในและนอก จชต.

แผนงานอำนวยความสะดวกธรรมชาติและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ

ตัวชี้วัดที่ 2.2 จชต. มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

แผนงานตำบลมั่นคง มั่งคั่งยั่งยืนใน จชต.

แผนงานพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมศักยภาพพื้นที่ จชต.

แผนงานแผนงานพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพด้วยหลัก

ธรรมาภิบาล

- กล่าวสำหรับแผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ตั้งไว้สำหรับงบประมาณในปี พ.ศ. 2563 ก็ถูกปรับปรุงให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยเฉพาะในแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงและการต่างประเทศ
- ทำให้มีการกำหนดแนวทางของแผนงานไว้ 2 แนวทางเท่านั้นคือด้านความมั่นคงและด้านการพัฒนา ดังนั้นตัวชี้วัดต่างๆก็就会被ปรับเปลี่ยนไปตามนี้
- วัตถุประสงค์หลักของแผนงานนี้จะระบุไว้ชัดเจนเพียงแค่สิ่งเดียวคือ ‘การลดความสูญเสียจากเหตุการณ์ความไม่สงบ’

เป้าหมายแผนบูรณาการฯ พ.ศ. 2564

เหตุรุนแรงลดลง

ตัวชี้วัดเป้าหมายแผนบูรณาการฯ

ความสูญเสียจากเหตุการณ์ความรุนแรงลดลง ร้อยละ 50

แนวทางแผนบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

แนวทางที่ 1.1 ด้านความมั่นคง

ตัวชี้วัด

1. การสูญเสียจากเหตุการณ์ความรุนแรงลดลง
2. ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมกับภาครัฐในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

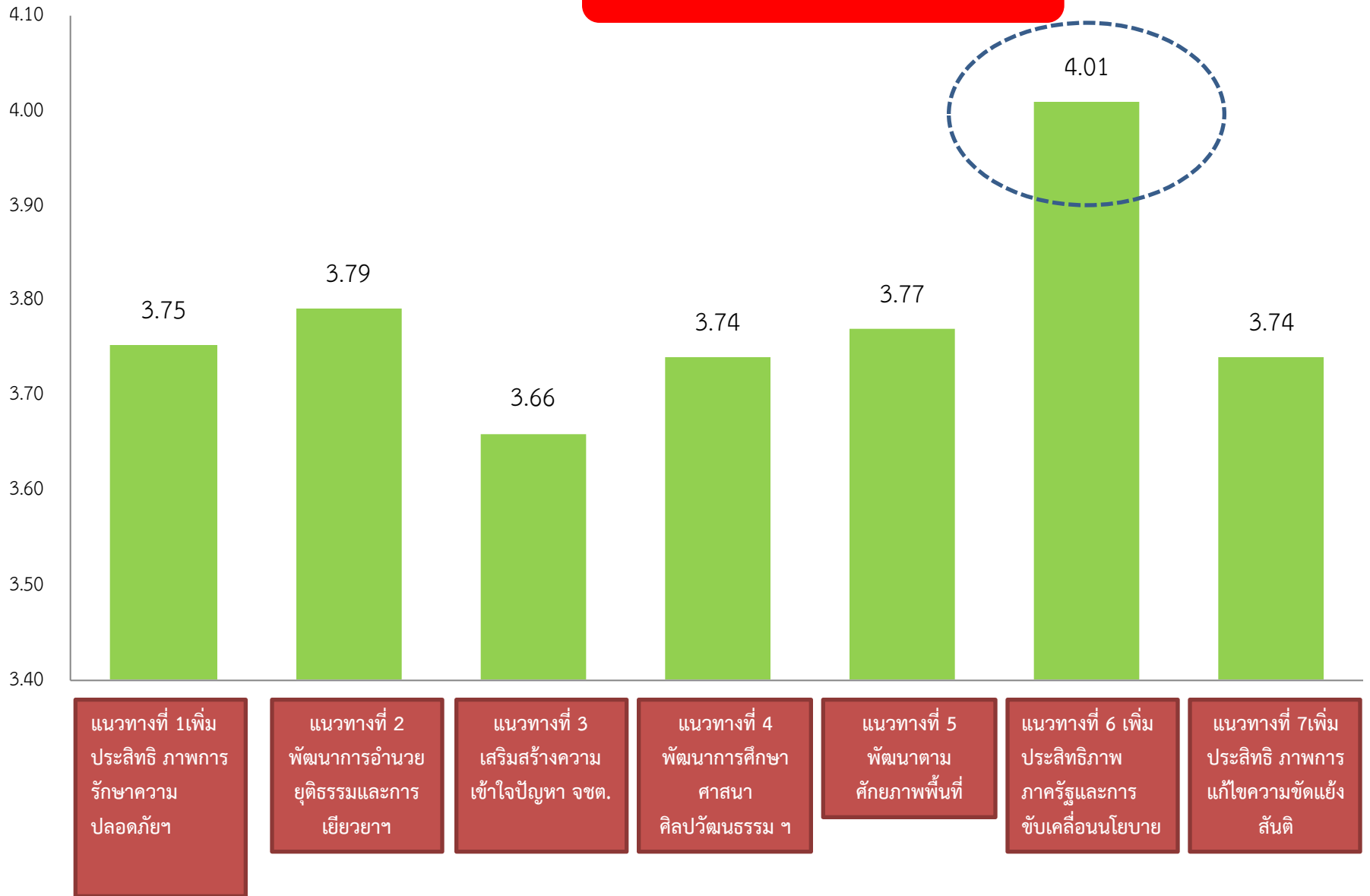
แนวทางที่ 1.2 ด้านการพัฒนา

ตัวชี้วัด

1. นานาชาติให้การสนับสนุนการดำเนินการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของรัฐบาลไทย
2. ประชาชนทุกหมู่เหล่าอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม
3. จังหวัดชายแดนภาคใต้มีระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น

ประชาชนรู้สึกว่ารัฐขยายตัว

การสำรวจความคิดเห็นประชาชนต่อแผนงานโครงการรัฐ ปี 2565

12.6 ประสิทธิภาพภาครัฐ	3.93
12.2 การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม	3.67
12.7 ประสิทธิภาพสันติวิธี	3.46
12.5 สร้างความเข้าใจ	3.44
12.1 คุณภาพชีวิต	3.42
12.3 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.42
12.4 การอำนวยความสะดวกและเยียวยา	3.14

- เมื่อเอาข้อมูลของสำนักงานประมาณมาเรียงกันเพื่อพิจารณาจากงบประมาณ”ทั้งหมด”ที่เกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2565 เป็นเวลา 19 ปี นับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงปี พ.ศ. 2547 รัฐบาลไทยใช้งบประมาณไปแล้วรวมทั้งสิ้น 484,137 ล้านบาท
- ถ้าคิดตัวเลขเฉลี่ยรายปี การแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ใช้งบประมาณแผ่นดินปีละ 25,480.89 ล้านบาท

งบประมาณรายจ่ายการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2547-2565 (ล้านบาท)

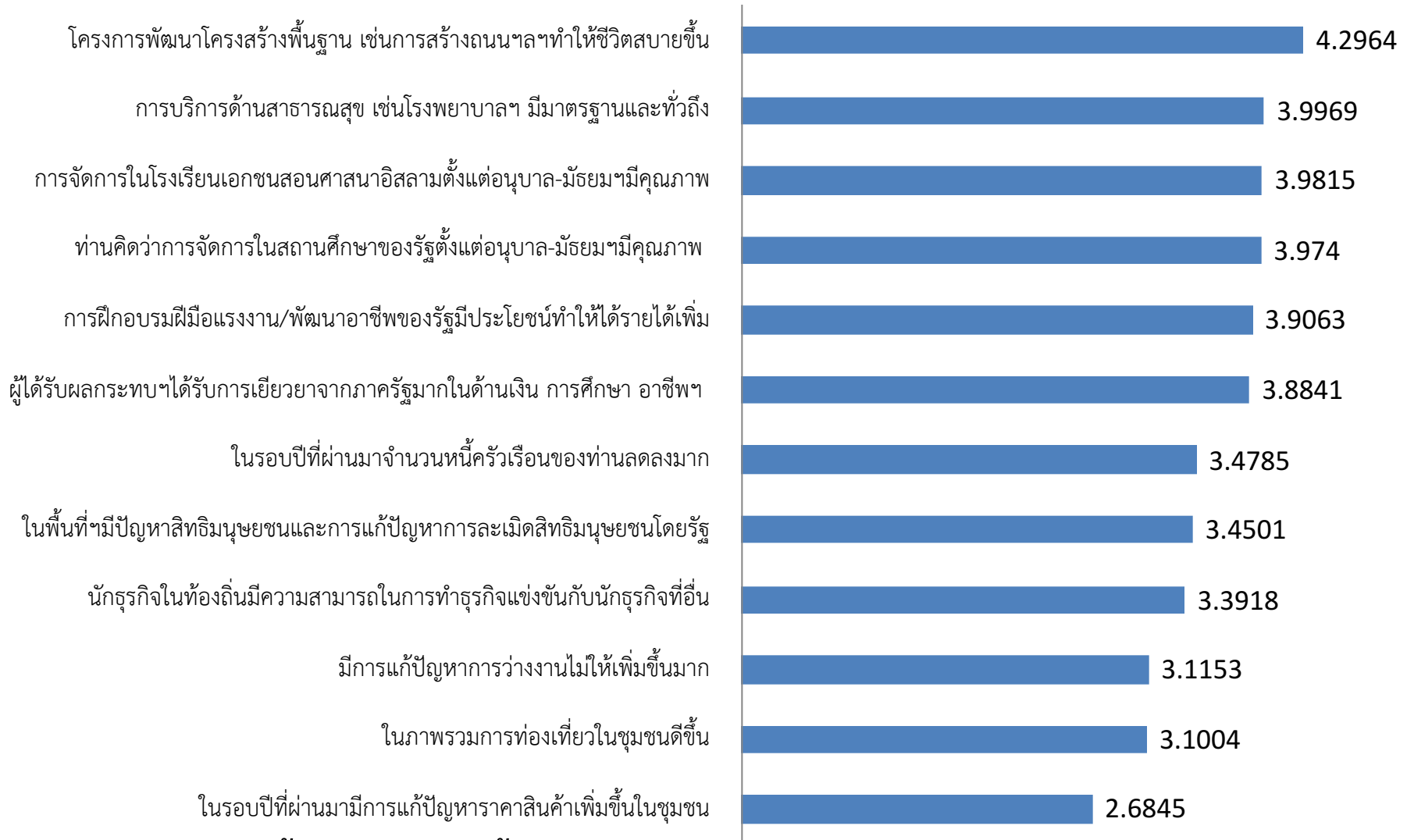
งบประมาณ จชต. ตั้งแต่ 2547-2559

งบประมาณบูรณาการแก้ปัญหาจชต. 2560-2565

งบประมาณแผนงานอื่นในการแก้ปัญหาจชต. 2560-2565

ค่าเฉลี่ยการประเมินตัวชี้วัดแผนบูรณาการการขับเคลื่อนการแก้ปัญหา

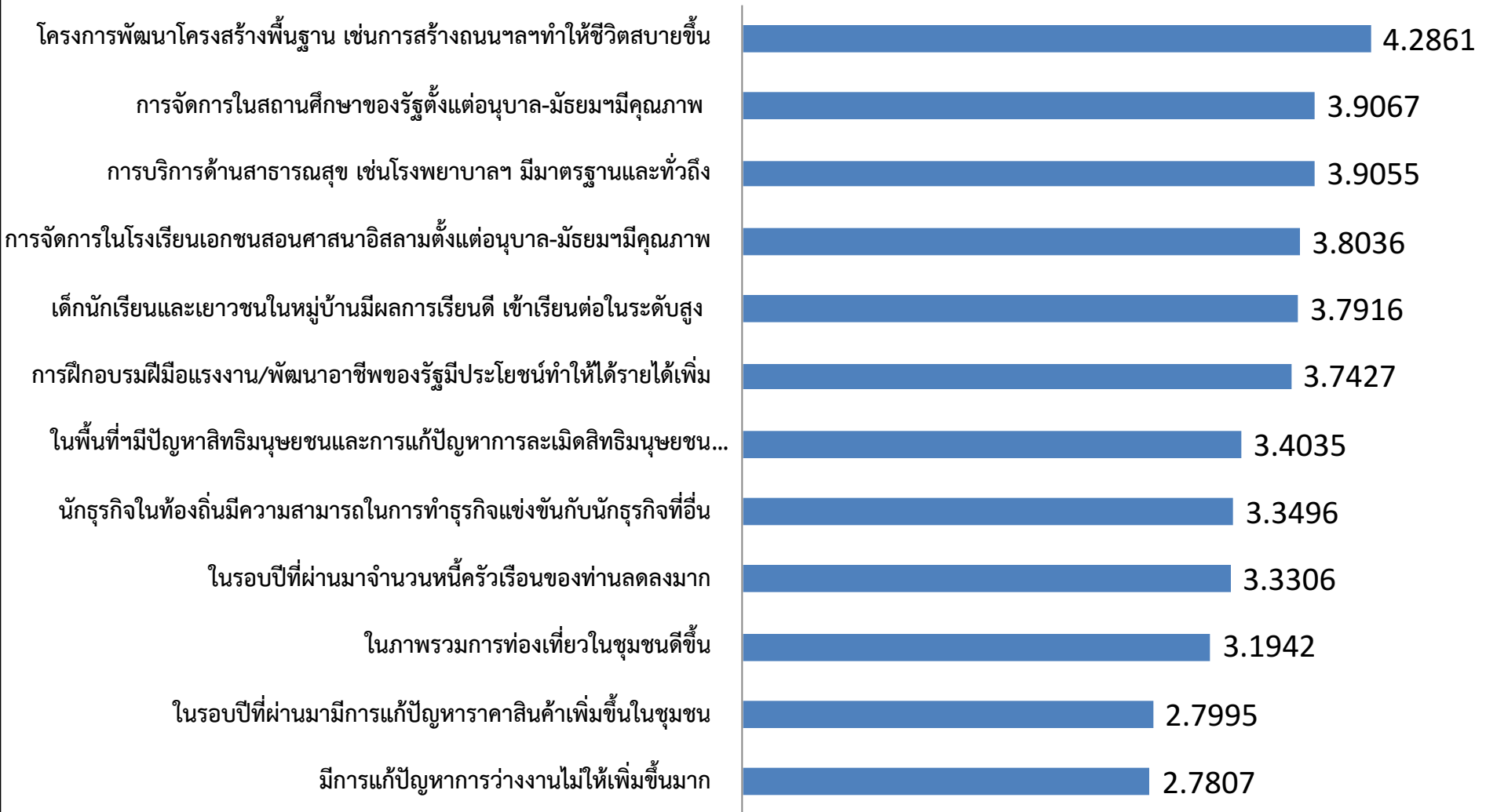
จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยประชาชน พ.ศ. 2560 (คะแนนเต็ม 6)

คำถามประเมินจากตัวชี้วัดรวม 20 ตัวชี้วัดในแผนงานบูรณาการฯ โดยคัดเลือกที่เฉพาะที่สูงสุดและต่ำสุด 12 ตัวชี้วัดจากการสุ่มตัวอย่างประชากร 6,474 คน เก็บจากทุกหมู่บ้านและทุกชุมชนเมืองในเขตเทศบาล

ค่าเฉลี่ยการประเมินตัวชี้วัดแผนบูรณาการการขับเคลื่อนการแก้ปัญหา

จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยประชาชน พ.ศ. 2562 (คะแนนเต็ม 6)

คำถามประเมินจากตัวชี้วัดรวม 20 ตัวชี้วัดในแผนงานบูรณาการฯ โดยคัดเลือกเฉพาะที่สูงสุดและต่ำสุด 12 ตัวชี้วัดจากการสุ่มตัวอย่างประชากร 1,277 คน ด้วยวิธีสุ่มแบบ Systematic Random Sampling

เปรียบเทียบการประเมินจากประชาชนที่มีค่าต่ำสุด 6 อันดับ

การสำรวจครั้งที่ 1
(2560-61)

ปัญหาหนี้ครัวเรือน

ปัญหาสิทธิมนุษยชน

ปัญหานักธุรกิจในพื้นที่

ปัญหาการว่างงาน

ปัญหาการท่องเที่ยว

ปัญหาราคาสินค้าสูง

การสำรวจครั้งที่ 2
(2562)

ปัญหาสิทธิมนุษยชน

ปัญหานักธุรกิจในพื้นที่

ปัญหาหนี้ครัวเรือน

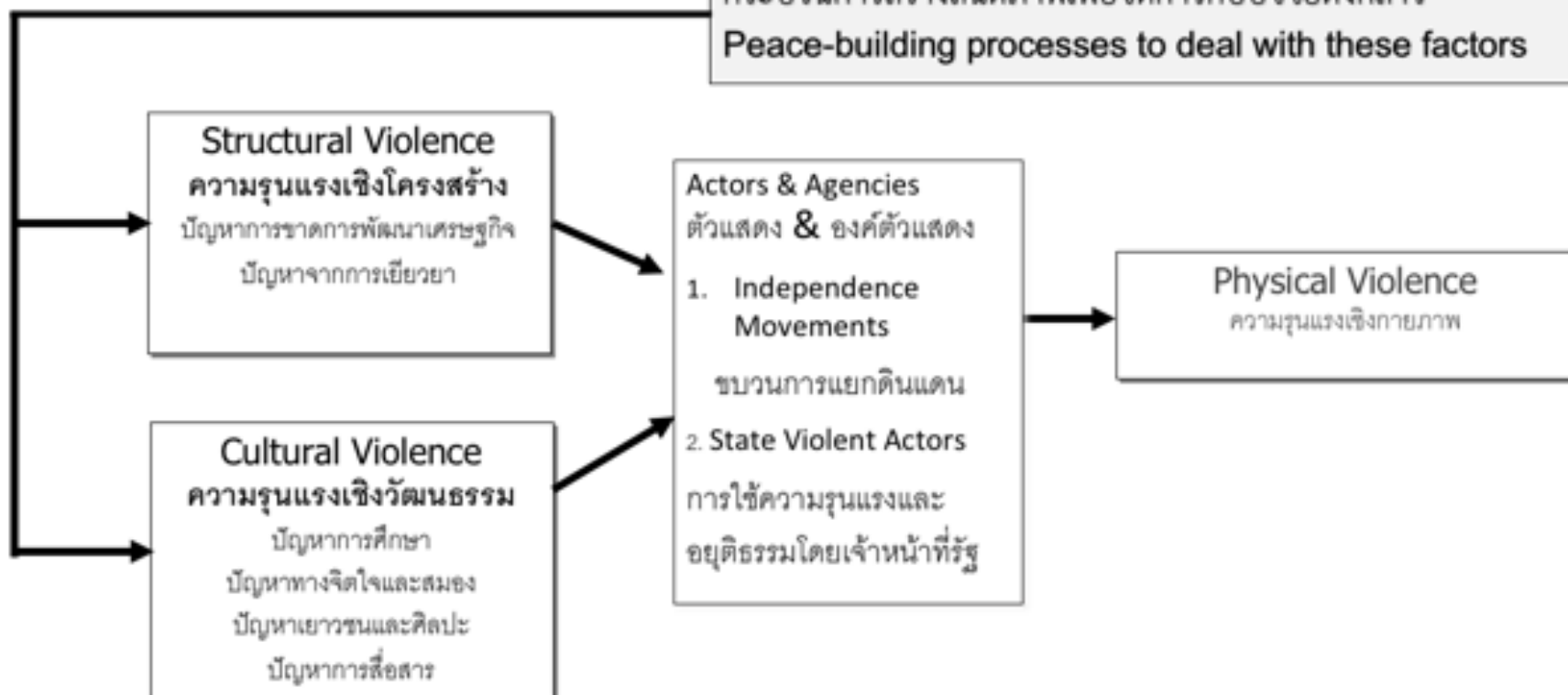
ปัญหาการท่องเที่ยว

ปัญหาราคาสินค้าสูง

ปัญหาการว่างงาน

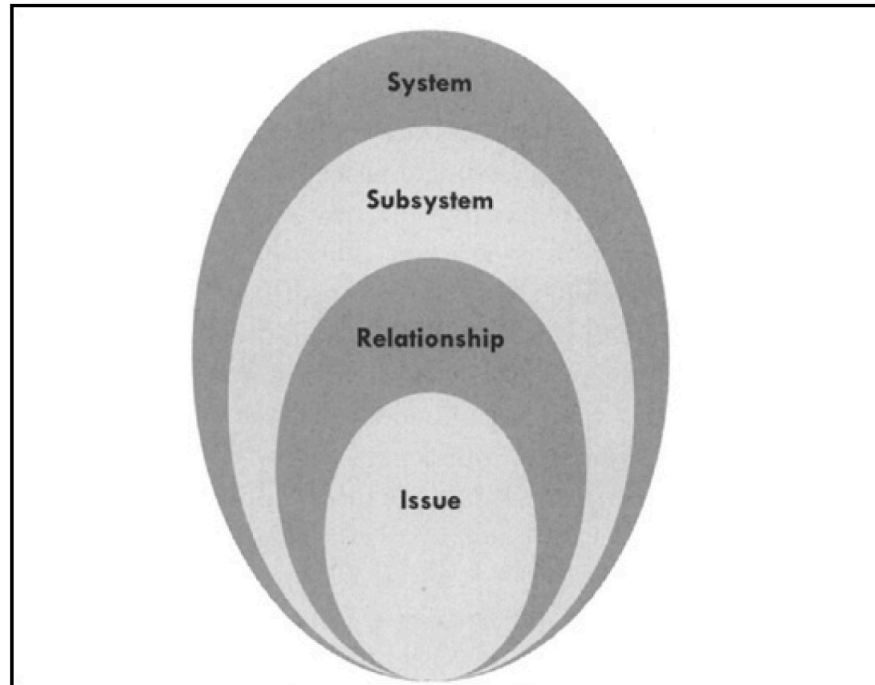
ปัจจัยความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่นำมาสู่การแก้ปัญหาด้วยการไม่ใช้ความรุนแรง

กระบวนการสร้างสันติภาพเพื่อจัดการกับปัจจัยดังกล่าว
Peace-building processes to deal with these factors

กระบวนการทัศน์วงวนซ้อนในในการแก้ปัญหาสันติภาพ

the nested paradigm of conflict foci

The Nested Paradigm of Conflict Foci

Source: Maire Dugan, "A Nested Theory of Conflict," *Women in Leadership* 1, no. 1 (summer 1996).

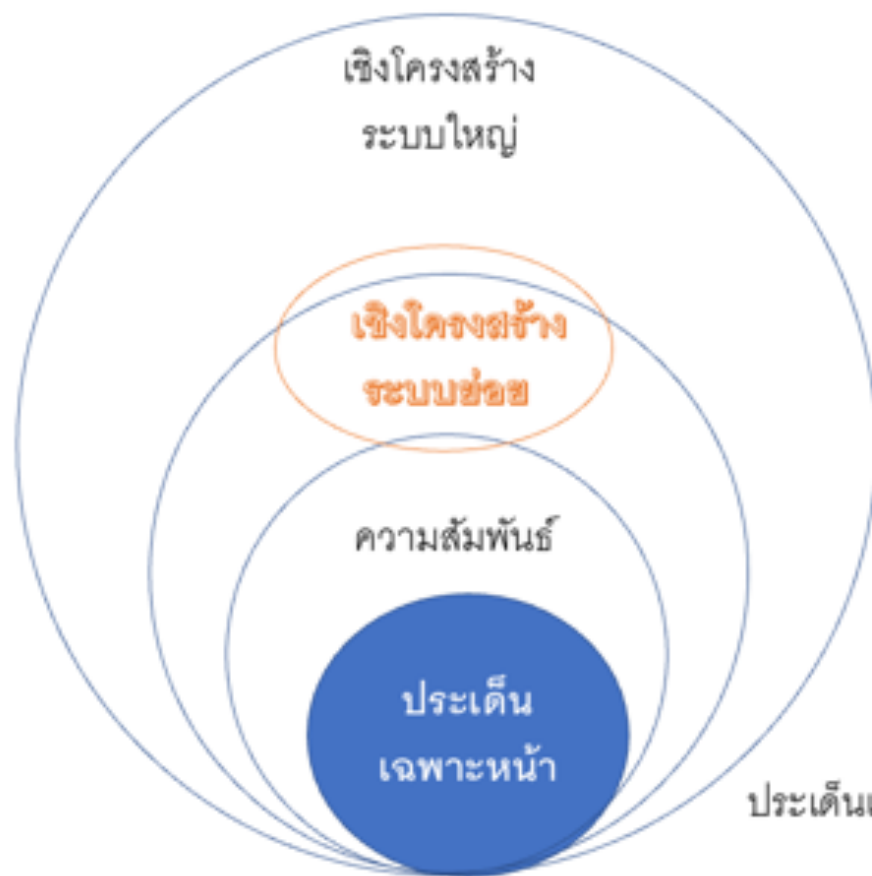

System
ระบบใหญ่

Subsystem
ระบบย่อยเกี่ยวกับเรื่องเชิงโครงสร้าง
แต่เป็นปัญหาของระบบเฉพาะหน้า

Relationship that is broken
สัมพันธ์ภาพที่แตกหัก จะต้องแก้ไข

Immediate Issues
ประเด็นเฉพาะหน้าที่เกิดปัญหาของความขัดแย้ง

System
ระบบใหญ่

Subsystem
ระบบย่อยเกี่ยวกับเรื่องเชิงโครงสร้าง
แต่เป็นปัญหาของระบบเฉพาะหน้า

Relationship that is broken
สัมพันธ์ภาพที่แตกหัก จะต้องแก้ไข

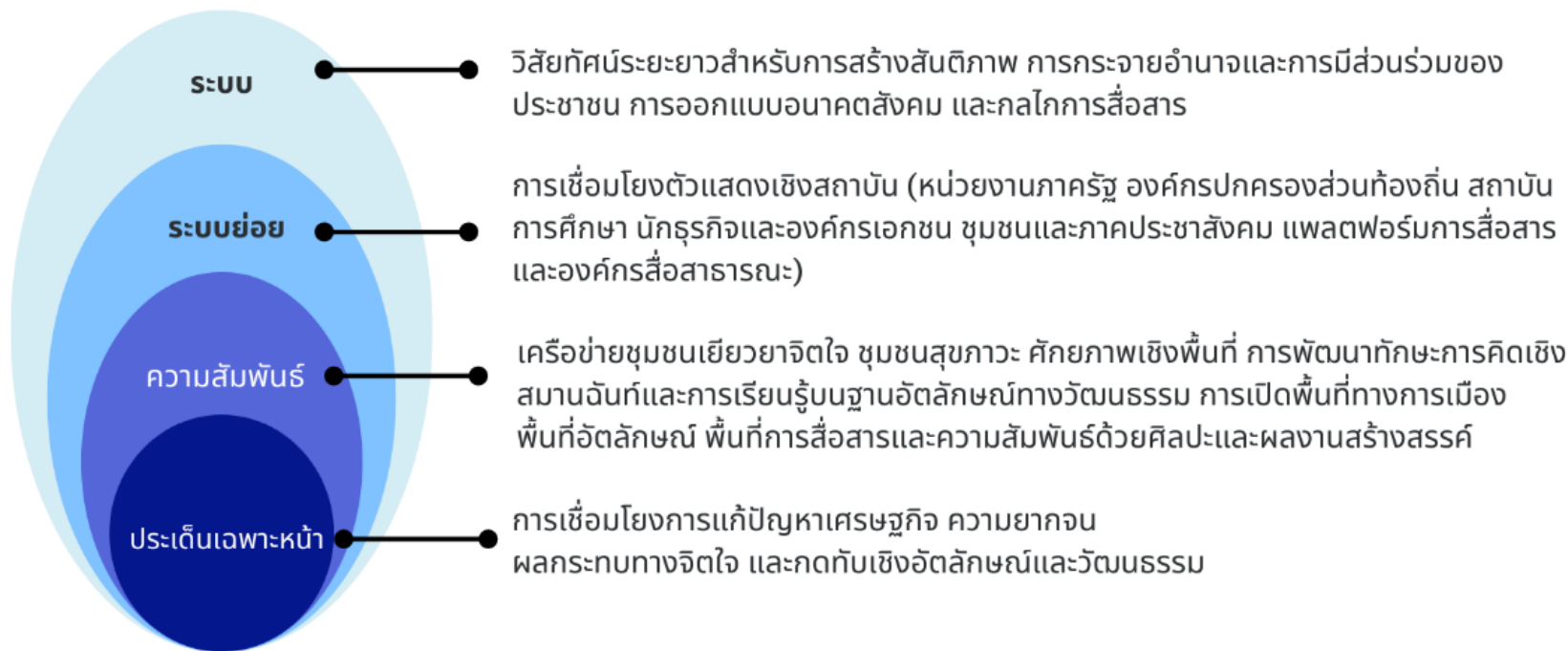
Immediate Issues
ประเด็นเฉพาะหน้าที่เกิดปัญหาของความขัดแย้ง

แผนงานวิจัยการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยสร้างนวัตกรรมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมตามแนวทางสันติสุขเพื่อความมั่นคงอย่างยั่งยืน
 DEVELOPMENT OF SOUTHERN BORDER PROVINCES THROUGH BUILDING INNOVATIVE SOCIO-ECONOMIC DRIVERS FOR SUSTAINABLE PEACE AND SECURITY

ระดับของการตอบสนอง

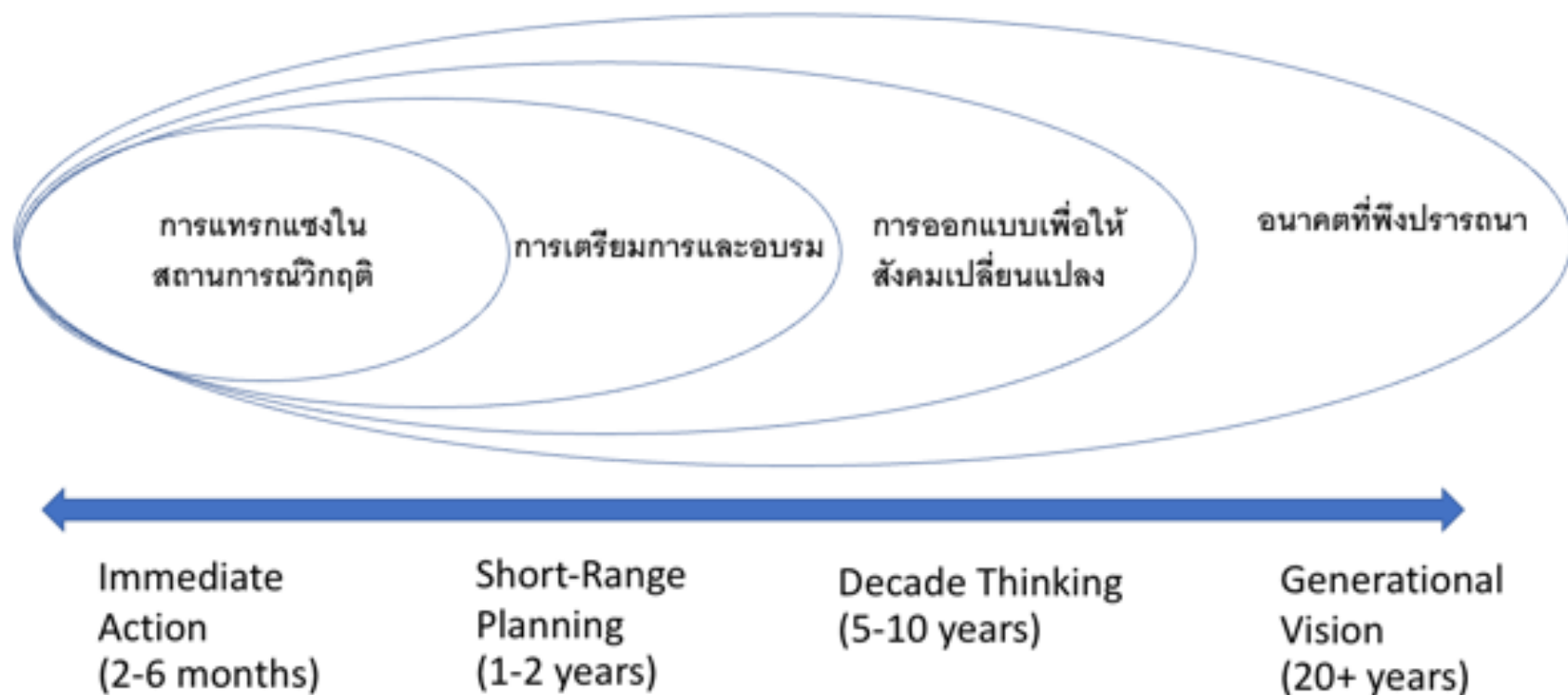
ปรับปรุงจาก An Integrated Framework for Peacebuilding (Lederach, 1997: 80)

ผศ.ดร.กฤษมา กุใหญ่ สถาบันสันติศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
<https://cscd.psu.ac.th>, E-mail: kusuma.k@psu.ac.th

Nested Paradigm:

มิติเวลาในการสร้างสันติภาพ

The Time Dimension in Peacebuilding

ระดับของการตอบสนอง

กรอบความคิดแบบบูรณาการเพื่อสร้างสันติภาพ

สาเหตุรากเหง้า

ระบุและตอบสนองประเด็นรากเหง้า

สร้างวิสัยทัศน์

ระบุโครงสร้างสังคมและ

ความสัมพันธ์ที่ปรารถนา

การแปรเปลี่ยนความขัดแย้ง

ซับซ้อนจากวิกฤติสู่การเปลี่ยนแปลง

ที่พึงปรารถนา

การจัดการวิกฤติ

ตอบสนองประเด็นเฉพาะ

หน้า

การป้องกัน

ยับยั้งวิกฤติไม่ให้เกิดขึ้น

ซ้ำอีก

การแทรกแซงใน
สถานการณ์วิกฤติ

การเตรียมการ
และอบรม

การออกแบบ
เพื่อให้สังคม
เปลี่ยนแปลง

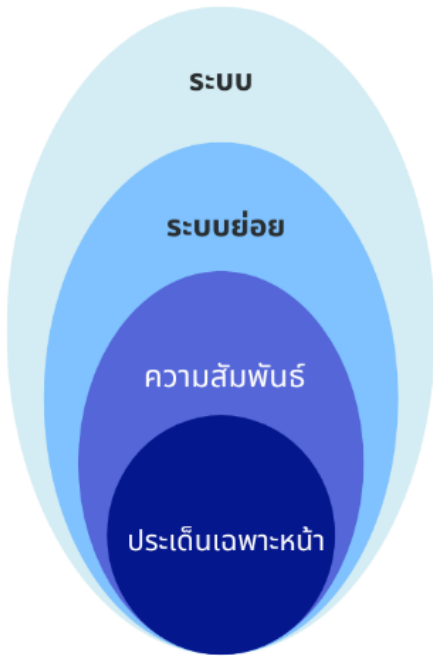
อนาคตที่พึง
ปรารถนา

กรอบเวลาของกิจกรรม

แผนงานวิจัยการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยสร้างนวัตกรรมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมตามแนวทางสันติสุขเพื่อความมั่นคงอย่างยั่งยืน
DEVELOPMENT OF SOUTHERN BORDER PROVINCES THROUGH BUILDING INNOVATIVE SOCIO-ECONOMIC DRIVERS FOR SUSTAINABLE PEACE AND SECURITY

ระดับของการตอบสนอง

สาเหตุรากเหง้า : การเมือง ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม อัตลักษณ์

การแปรเปลี่ยนความขัดแย้ง: ขับเคลื่อนจากวิกฤติสู่การเปลี่ยนแปลงที่พึงปรารถนา (แผนงานวิจัยฯ)

สร้างวิสัยทัศน์ : การแปรเปลี่ยนความขัดแย้ง 4 ระดับ (บุคคล ความสัมพันธ์ โครงสร้างและวัฒนธรรม), การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดอนาคตที่สันติสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม

การจัดการวิกฤติ : การตอบสนองประเด็นเฉพาะหน้า (ปัญหาความยากจน การศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรม การละเมิดสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพ การกดทับทางอัตลักษณ์)

การป้องกัน : ยับยั้งความขัดแย้งรุนแรงและความเหลื่อมล้ำไม่ให้เกิดขึ้น

กรอบเวลาของกิจกรรม

ปรับปรุงจาก An Integrated Framework for Peacebuilding (Lederach, 1997: 80)

ผศ.ดร.กุสุมา ภูใหญ่ สถาบันสันติศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
<https://cscd.psu.ac.th>, E-mail: kusumak.k@psu.ac.th

	CRISIS Issues: 2–6 months	PEOPLE Relationship: 1–2 years	INSTITUTIONS Subsystem/Design: 5–10 years	VISIONS System/Generation: 20+ years
Key Questions and Concerns	<ul style="list-style-type: none"> • If not addressed, what will block constructive change? • What are the central dilemmas facing peacebuilding in this context? • What are the most pressing immediate needs? • How is immediate intervention linked to midterm goals? • How are top, middle, and grassroots work linked? 	<ul style="list-style-type: none"> • Who has the greatest potential to serve as an agent of change? • Who has respect, linkages, and understanding across levels of conflict and across divisions? • What training/capacity building would enhance their ability to impact the situation? • In this context, what prepares people and communities for reconciliation? 	<ul style="list-style-type: none"> • What key networks and sectors hold potential for conflict transformation and sustaining peace? • What are the likely sources of violent disputes in this setting? • What will be needed to handle those disputes constructively? • What resources exist in the cultural context that shape sociopolitical landscapes? • What are realistic 5-10-year goals for this setting? 	<ul style="list-style-type: none"> • What are the long-term visions for peaceful communities in this setting? • Who are the dreamkeepers in this setting? • What appropriate mechanisms exist for engaging people and institutions in imaging the future? • What systemic changes are needed, internally, regionally, and globally to achieve those visions?
Capacities and Approaches	<ul style="list-style-type: none"> • Develop conjunctural analysis capacity. • Develop dilemma analysis and framing capacity. • Develop latent function analysis capacity. • Develop capacity to link official and nonofficial approaches to sustaining negotiations and peacebuilding. • Link relief, development, and peacebuilding initiatives. 	<ul style="list-style-type: none"> • Develop adequate training and capacity building programs (permanent courses). • Develop “vertical/horizontal” analysis capacity for identifying strategic agents of change (middle range). • Develop strategic team building capacity. 	<ul style="list-style-type: none"> • Develop funding capacity for strategic institution building, related to “vertical/horizontal” analysis. • Develop dispute system design capacity. • Develop violence prediction capacity. • Develop holistic response initiatives (internal/external). • Develop cultural resources for peace capacity. • Develop “flex” funds for peace innovation efforts. 	<ul style="list-style-type: none"> • Support and provide space for peace constituency prophets and messengers. • Develop transformative media capacity: poetry, books, storytellers, radio, movies. • Develop capacity for strategic social futures design, imaging the future at community and national levels.
Next Steps/ Necessary Tools Based on the above questions, develop specific ideas, strategies, and steps	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 3. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 3. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 3. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 3.

ตารางที่ 2 ตารางปฏิบัติการเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในการสร้างสันติภาพจังหวัดชายแดนภาคใต้

	วิกฤติ ประเด็นเฉพาะหน้า (2-6 เดือน)	ประชาชน ความสัมพันธ์ (1-2 ปี)	สถาบัน ระบบย่อย (5-10 ปี)	วิสัยทัศน์ ระบบ (20+ ปี)
คำถามที่สำคัญ/ สิ่งที่น่าเป็นห่วง	อะไรคือความจำเป็น เฉพาะหน้าที่สำคัญที่สุด	ใครคือองค์ตัวแสดงของ การเปลี่ยนแปลง ประชาชนและชุมชนจะ เตรียมตัวอย่างไรเพื่อ ความสมานฉันท์ ปรองดอง	เครือข่ายและภาคส่วน ใดที่มีศักยภาพต่อการ แปรเปลี่ยนความขัดแย้ง ทรัพยากรอะไรที่มีอยู่ เพื่อแก้ปัญหา? เพื่อสร้าง ภูมิทัศน์ใหม่ทางสังคม เศรษฐกิจ	อะไรคือวิสัยทัศน์ระยะ ยาวสำหรับการสร้าง สันติภาพในชุมชน การเปลี่ยนแปลงเชิง ระบบที่จำเป็นคืออะไร กลไกที่มีอยู่ เพื่อให้ ประชาชนและสถาบันมี ส่วนร่วมในการสร้าง จินตนาการอนาคตคือ อะไร
การสร้างศักยภาพและ แนวทาง	การเชื่อมโยงการแก้ไข ปัญหา การพัฒนาและ การสร้างสันติภาพ	จะพัฒนาการสร้าง ศักยภาพด้านใด จะพัฒนากลุ่มคนเพื่อ สร้างศักยภาพอย่างไร	พัฒนาการออกแบบ ระบบเพื่อสร้างศักยภาพ การพัฒนาการริเริ่ม สร้างสรรค์แบบองค์รวม	การสนับสนุนการสร้าง พื้นที่สำหรับผู้สนับสนุน สันติภาพ การพัฒนาศักยภาพการ สื่อสารเพื่อสันติภาพ การสนับสนุนการสร้าง ศักยภาพในการ ออกแบบอนาคตสังคม ในเชิงยุทธศาสตร์
ก้าวต่อไป/เครื่องมือที่ จำเป็น (บนพื้นฐานของคำถาม ข้างต้น แนวคิด กลยุทธ์ และก้าวต่อไปคืออะไร)	1. 2. 3. 4. 5.	1. 2. 3. 4. 5.	1. 2. 3. 4. 5.	1. 2. 3. 4. 5.